

Naš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo · svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

LETO XIV./ŠTEVILKA 37

CELOVEC, DNE 13. SEPTEMBRA 1962

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

CENA 2.— ŠILINGA

Novi evropski razvoj

Še odmeva v evropskem časopisju zmago-
slavni pohod francoskega državnega šefa
de Gaulle-a po Nemčiji v minulem tednu.
Nemško časopisje omenja brezprimerno
navdušenje množic ob generalovih nasto-
pkih v Bonnu in Kölnu, v Porurju in Ham-
burgu, v Münchenu in švabskem Ludwigs-
burgu. Enodušno poudarjajo listi genera-
lovo brezpogojno snubljenje prijateljstva
Nemčije. V Londonu jih skrbi novi raz-
voj na evropski celinii, ki je nepričakovan
uvod v razgovore predstavnikov britan-
skega imperija, vrščih se v angleškem
glavnem mestu v teh dneh. Ti velepoli-
tični razgovori naj bi razčistili stališče Ve-
like Britanije glede vstopa v Evropsko go-
spodarsko skupnost. V Moskvi beležijo novi
razvoj s tihim zadoščenjem in prikritim
strahom kot odpoved Nemčije Ameriki kot
izključni pokroviteljici in podpornici nem-
ške težnji in še kot nemško nezaupnico
Angliji, ki se ni ne gospodarsko in ne poli-
tično hotela odločiti za Evropo in ne za
Ameriko.

Kako je prišlo do novega političnega
razvoja na evropski celinii? Leta 1940 je
pribežal general de Gaulle po vojaškem
porazu Francije v Anglijo, da tam zastopa
francoske interese. Ironično so generala te-
daj vpraševali po številu njegovih divizij.
Slično vprašanje je stavil 1944 na Jalti Sta-
lin Rooseveltu, ki je k razgovorom zastop-
nikov treh velesil hotel pritegniti še sv.
očeta. Stalinu je odgovoril sv. oče, da bo
srečal njegove divizije v onostranstvu. De
Gaulle pa je opozoril Angleže, da ne bodo
zmagali, če bi se duša Francije izjavila za
sovražnika. Celih dvanajst let je po koncu
vojne de Gaulle čakal v zatišju. Po 34. ne-
uspešni demokratični vladi v Parizu in tik
pred notranjim polomom Francije ga je
francoski narod poklical na vodilno mesto
državi ter mu izglasoval pravice, ki pre-
segajo one državnih prezidentov. Od tistega
trenutka naprej se de Gaulle bori za no-
tranje ravnanje in za zunanji ugled Fran-
cije. Svojo prvo zmago je dosegel v vpra-
šanju Alžira, ko je pristal na njegovo samo-
odločbo. V dokajšnji meri se mu je tudi
posrečilo uravnovesiti francosko gospodar-
stvo, k čemur mu je tesna gospodarska po-
vezanost Francije z Italijo in Nemčijo ter
Benelux-državami bistveno pomogla. Manj
srečen je bil v prizadevanjih, da uvrsti
Francijo v krog svetovnih velesil. Amerika
in Anglija se ga otrsata in sta ga tudi
v vprašanju atomske oborožitve pustili na
cedilu. Sedaj je general zasnoval drugo pot,
da vodi Francijo do nekdanje veličine in
mednarodne veljave. Zasnubil je Nemčijo
in ji obljubil, da ji za njeno prijateljstvo
odšteje visoko, če ne vsako ceno, ki jo bo
zahtevala. To se je zgodilo minuli teden ob
njegovem pohodu po nemških velemestih.

Adenauer je predstavnik nemške konzer-
vativne stranke in nemški vladni šef. Z ne-
navadno spretnostjo in žilavostjo zasleduje
že petnajst let svoj cilj, da priboji Nemčiji
njeno nekdanje mesto v zboru narodov in
držav. Njegov prvi veliki uspeh je bil, ko
je pridobil zase ameriškega prezidenta Ei-
senhowerja. Sivolas ameriški general in še
bolj sivi nemški kancler sta si postala iskren-
na prijatelja. Nemčija je stavila vse svoje
karte na Ameriko in po ameriški pomoči
postala vnovič pomembna mednarodna sila.
Eisenhowerjev naslednik Kennedy svojih
zunanje-političnih kart sicer še ni povsem
odkril, vendar očitno teži za tem, da evrop-
ski položaj čimbolj ko mogoče razstrupi
in to tudi na račun raznih nemških težnj.
Amerika očitno ne želi vojaškega konflikta
z Rusijo. V tej evropski politiki sekundira
Ameriki Anglija, ki nikakor ni priprav-
ljena, da bi na ljubo Adenauerjevih želj
zaostri odnose do sovjetske Rusije. Dolgo

Slovenski izobraženci so zborovali v Št. Janžu v Rožu

»Klub slovenskih študentov«, ki se je
imenoval prej »Klub koroških slovenskih
akademikov na Dunaju«, je priredil počit-
niški sestanek mlajše in starejše koroške in-
teligence, ki je bil dne 9. septembra pri
Tišlerju v Št. Janžu v Rožu.

Treba je že kar uvodoma ugotoviti, da
je srečanje dobro uspelo. Zamišljeno je
bilo kot nekak mejnik štiridesetletni zgo-
dovini dunajskega študentskega kluba, ki
se je razvil iz skromnih začetkov leta 1923
v uspehe obetajoč forum mladih akadem-
skih sil. Posrečena misel je bila, da je usta-
novni član mil. g. prelata dr. Rudolf Blüml
daroval mašo za vse umrle koroške študen-
te in akademike. V duhovni misli je dr.
Polanc poudaril vsestransko človekovo de-
javnost iz verske globine.

V prvem referatu je imel besedo višji
štud. svetnik ravnatelj dr. Joško Tischler
— tudi ustanovni član kluba —, ki nam je
govoril o slovenski gimnaziji in njenem
pomenu za manjšino. Kratka zgodovina
šolstva na splošnem je prikazala realno si-
tuacijo in naloge te naše ustanove. S prigo-
dami iz lastnega borbenega študijskega živ-
ljenja je dr. Tischler opozarjal našo mla-
dino, da naj se zaveda dosti ugodnejših
prilic. Široka in res vsestranska razgleda-
nost naj bi označila maturanta, ki bo za-
puščal zavod.

Dr. Mirt Zwitter je v prvem popoldan-
skem referatu očitno gospodarsko situacijo
naše manjšine. Številke so nam pokazale

premoč neslovenskega kapitala v naših kra-
jih in skromne uspehe slovenskih zadrug,
posojilnic, obrtniških obratov in tujskopro-
metnih podjetij. V tem gospodarskem tek-
movanju se bo uveljavila samo kvalifika-
cija in značajnost naših ljudi, tako je za-
ključil dr. Zwitter svoja izvajanja.

V zadnjem referatu je prišla do besede
mlajša generacija, ki je bila na sestanku iz-
redno dobro zastopana. Dr. Reginald
Vospersnik je podal nekaj misli o bodočih
nalogah našega intelektualca. Povsem dru-
gačna situacija našega časa zahteva novih
poti v manjšinskih vprašanjih. Osrednja
misel njegovih izvajanj je bil nujni prodor
iz izolacije v javnost.

Vsakemu referatu je sledila živahna dis-
kusija, v kateri se je povsem pokazalo, da
naš mladi dijak, študent in akademik z
budnim srcem in odprtimi očmi zasleduje
vse, kar se godi okoli njega ter — in to je
morda velik pozitivum, ki se je prikazal
na tem sestanku — z optimizmom gleda
v bodočnost. V času evropske integracije
in zblizanja narodov Slovenci ne smemo
in nočemo biti zamudniki — tega dejstva
so se vsi udeleženci zavedali.

Izvrstna organizacija tega sestanka, ki je
izzvenel v prijetnem in domačem družab-
nem večeru, je bila v rokah predsednika
dunajskega kluba Feliksa Bistra, ki je uvo-
doma goste pozdravil in podal nekaj krat-
kih smernic dejavnosti, ki je in ostane na-
loga našega izobraženca.

Južnotirolska konferenca v Celovcu

Kakor poročajo iz Italije, računajo s tem, da bo naslednja seja zunanjih mini-
strov Italije in Avstrije še pred novembrom. Za mesto sestanka predvidevajo Celovec.
Sicer pa govorijo tudi o Salzburgu kot mestu zborovanja.

Iz istih virov smo zvedeli, da je dunajski ministrski svet odločil 11. septembra,
torej pretekli torek, o stališču, ki ga bo zavzela Avstrija pri generalni skupščini OZN,
ki se bo začela prihodnjo nedeljo, 16. septembra.

Nadalje poročajo omenjeni viri, da bo devetnajstčlanska komisija sredi septem-
bra spet začela s posvetovanji, ki so zdaj mirovala od julija dalje. Pri tem smo zve-
deli, da je predsednik komisije Paolo Rossi pripravljen, da bo sprejel v obliko »Av-
tonomije« province Bozen, kot je veljala do sedaj, še posebne ugodnosti za itali-
jansko prebivalstvo.

Rožljanje z orožjem

Moskva zagrozila Ameriki: „Napad na Kubo je svetovna vojna“

Sovjetska vlada je dala povelje, da naj
bodo vse sovjetske vojaške sile takoj pri-
pravljene za boj. Na nenadoma sklicani
tiskovni konferenci novinarjev iz vsega sveta
je Moskva izjavila, da početje ZDA lah-
ko sproži splošno svetovno vojno, na kateri
bodo uporabljali tudi atomsko orožje. Mo-
skva je trdila, da pripravlja Amerika obo-
rožen napad na Kubo. To bi vsekakor po-
menilo vojno!

V Moskvi opravičujejo svoje stališče, ker

je Adenauer okleval in prišel v zagato šele,
ko so mu njegovi svetovalci začeli prišep-
tavati, naj zaigra rusko karto. V tem tre-
nutku se je znašel de Gaulle v Nemčiji
in je zasnubil Nemčijo iz treh razlogov:
Nemčija ne sme v Moskvo, Anglija se mora
izjaviti, ali zastopa evropske ali ameriške
interese, in Francija naj skupno z Nemčijo
započne za že pričeto evropsko gospodar-
sko skupnostjo še evropsko vojaško in po-
litično unijo.

Presveži so ti politični dogodki, da bi
že mogli soditi o bodočem razvoju. Dejstvo
je, da se z minulim tednom začena novo
poglavje evropske politike. Sovjetsko časo-
pisje trdi, da je s tem prijateljstvom izklu-

čena vsaka »pametna« rešitev nemškega in
berlinskega vprašanja. Najdaljnosežnejših
posledic bo seveda odgovor iz Londona in
Washingtona na novi položaj. Zmerno nem-
ško časopisje izraža bojazn, da ne bi go-
tovi nemški krogi sedaj začeli upati na novo
nemško vojaško vstajenje, ki se bo opiralo
ne najzadnje na francoske atomske bombe.
Neredki so v nemških listih tudi optimi-
stični glasovi. Pričakovati je, da bodo sle-
deči dogodki pokazali, v koliko odločujejo
v Franciji in Nemčiji samoljubni, ozko-
nacionalni pogledi ali pa resnični evropski
interesi in cilji. To zavisi ne samo od obeh
državnikov, marveč tudi od njune okolice
in še od njunega nasledstva.

ZBORNİK SLOVENSkih ŠTUDEN- TOV IZSEL

V lepi zunanji opremi je izšel te dni
ZBORNİK SLOVENSkih ŠTUDEN-
TOV NA DUNAJU. Zbornik so izdali
študentje ob 40-letnem jubileju svojega
kluba. Vsebinska zbornika obsega uvodne
misli predsednika Kluba Feliksa Bistra;
pregled delovanja njegovih članov med
dvema vojnama (dr. Vinko Zwitter) in
po drugi svetovni vojni (Feliks Bister);
članek o slovenskem visokošolskem do-
mu »Korotan« na Dunaju (rektor Ivan
Tomažič) ter razprave »Misli o ugotav-
ljanju manjšine na Koroškem« (Pavel
Zdovec); »Sprehod po dunajski univerzi«
(Jože Wakounig) ter »Miselná struktu-
ra slovenske povojne književnosti« (Lev
Detela).

Drugi del zbornika obsega leposlovje,
in sicer pesmi Milene Merlak — Detele,
Jožka Bucha, Feliksa Bistra; poročilo o
delovanju kluba v študijskem letu 1961-
62 in čestitke predsednikov osrednjih
organizacij koroških Slovencev k jubi-
leju.

Zbornik morete naročiti pri »Družbi
sv. Mohorja« in v »Naši knjigi« v Ce-
lovcu ter »Klubu slovenskih študentov«,
Wien VIII, Bennogasse 21.

Zbornik vsem toplo priporočamo.

Cena 25.— šilingov.

Dr. Glenn T. Seaborg

Dr. Glenn T. Seaborg, predsednik ameri-
ške atomske komisije in eden vodilnih a-
tomskih znanstvenikov sveta, bo tudi letos
prevzel vodstvo ameriške delegacije na ge-
neralni konferenci Mednarodne organiza-
cije za atomsko energijo, ki se bo začela
18. septembra na Dunaju. Slika kaže dr.
Seaborga, ko se je lani mudil na Dunaju.

da so pošiljali Kubi orožje, vojaške specia-
liste in tehnike. Sovjetska zveza pošilja tu-
di stroje in gospodarsko opremo Kubi.

Na stališče v Moskvi je odgovoril ameri-
ški zunanji minister Rusk, ki je dejal: »Mi
smo velika država in mi se ne bojimo de-
lati tako, kot delamo in kot mislimo, da je
potrebno«.

Major Titov je prišel v Beograd

V torek je prispel na obisk v Jugoslavijo
sovjetski kozmonavt major German Stepa-
novič Titov, ki ga spremlja soproga in še
vrsta polkovnikov ter sovjetskih novinar-
jev. Na surčinskem letališču so mu pripra-
vili sprejem. Med obiskom v Jugoslaviji
je kozmonavt obiskal razen Beograda še
Dubrovnik, Ljubljano, Bled, Velenje, Za-
greb in še druga mesta.

Politični teden

Po svetu . . .

KONFERENCA COMMONWEALTHA

Pred začetkom konference Commonwealtha je v Londonu vladala zmeda, nejasnost in negotovost. Na podlagi končne sporočila so opazovalci v Londonu dobili vtis, da so opozicijske stranke v državah Commonwealtha, in še posebej v Avstraliji, Novi Zelandiji in Kanadi, zavzele enako stališče kakor njihove vlade, v nekaterih primerih pa so ga še bolj zaostrele. Na splošno je v Londonu prevladal vtis, da so vsi delegati ponovili v glavnem že znano stališče. Laburistične stranke v državah Commonwealtha nasprotujejo skupnemu tržišču in zahtevajo, naj se ne sprejme noben dokončen sklep glede vstopa Velike Britanije v skupno tržišče, dokler se ne skliče še ena konferenca ministrskih predsednikov Commonwealtha po konferenci, ki je bila v ponedeljek.

Sklepi konference laburističnih voditeljev so prizadejali resen ustarec naporom premiera Macmillana in njegovih ministrov in se že nekaj dni razgovarjajo s predstavniki držav Commonwealtha, da bi pridobili njihovo razumevanje za to, kar je bilo doseženo doslej v bruseljskih razgovorih. Iz poročila, ki je bilo objavljeno po tridnevni konferenci, je razvidno, da so stališča laburističnih voditeljev v neposrednem nasprotju s stališčem britanske vlade. Laburisti navajajo, da bodo tarife skupnega trga prizadejale škodo načrtom za razvoj azijskih članic Commonwealtha, medtem ko je pridruženost članstvo v SET za afriške in karibske članice nesprejemljivo iz političnih razlogov. Izgleda, da se laburistično vodstvo oddaljuje od britanske politike »čakati in videti« glede britanskega pristopa k Skupnemu trgu. To stališče je izzvalo negativno razpoloženje voditeljev ostalih držav Commonwealtha do Skupnega trga. Tako stališče je brez dvoma najhujši udarec za britansko vlado pred enajsto povojno konferenco Commonwealtha, ki se je začela v torek ob prisotnosti delegacij 16 neodvisnih držav Commonwealtha in opazovavcev iz petih kolonialnih ozemelj.

ČEŠKOSLOVAŠKI GLAS K EGS

V Brnu je češkoslovaški ministrski predsednik Široky ob otvoritvi tamkajšnjega mednarodnega velesejma označil evropsko skupno tržišče kot »izredno škodljivo ustanovo, ki je v nasprotju z interesi svetovnega mira«. Poudaril je, da služi skupno tržišče predvsem interesom nemških monopolov in da predstavlja zelo veliko nevarnost za nove neodvisne države. Udeležba teh držav pri skupnem tržišču »bi potrdila v novi obliki njihovo gospodarsko odvisnost od monopolov Zahodne Evrope, kar bi tem deželam onemogočilo, da razvijajo svoje gospodarstvo«.

MOSKVA PODPIRA KUBO

V Moskvi so pred dnevi objavili sporočilo o sporazumu za sovjetsko vojaško pomoč Kubi. V sporočilu je rečeno, da je sovjetska vlada ustregla prošnji Kube za pomoč v materialu za oborožitev in za instruktore, ki bodo vežbali kubansko vojsko, in to zaradi napadalnih groženj imperialističnih krogov. Sporočilo poudarja tudi pravico Kube, da stori neogibne ukrepe za svojo obrambo.

ZDA PROTI KUBI

Predsednik Kennedy je sicer ponovil, da ZDA ne mislijo na vojaško posredovanje na Kubi, vendar pa je Bela hiša izredno ostro reagirala na obstreljevanje ameriškega letala, ki je patroliralo nad kubanskimi vodami. Pentagon vztraja, da je treba »vprašanje Kube« rešiti z vojaškimi sredstvi in ne z diplomatsko in politično blokado. Ameriški državni tajnik Dean Rusk je sklical v svojem uradu diplomatske predstavnike latinskoameriških držav, da bi pridobil njihovo privolitev za nove akcije proti Kubi, ki jih pripravljajo v ZDA. Uradno trdijo, da je Dean Rusk predlagal, naj bi sklicali konferenco zunanjih ministrov držav članic Organizacije ameriških držav, ki naj bi bila konec tega meseca. Na konferenci naj bi določili »nove sankcije« proti Kubi.

GROZI NAPAD NA KUBO?

Kennedy je zahteval od kongresa, naj odobri zakon, ki ga pooblašča, da vpokliče v vojaško službo 150.000 rezervistov, »če

bi bilo potrebno« zaradi »mednarodne zaostritve« (ta se tiče Berlina in Kube, op. ur.). Prav istega dne pa so v Sovjetski zvezi odredili odpustitev iz vojaške službe vseh vojakov, ki so jih bili zadržali, ko se je zaostрил spor okoli Berlina. — Dejstvo je, da bi nov oborožen napad na Kubo imel v sedanjih razmerah drugačne posledice za odnose med Vzhodom in Zahodom, kakor jih je imel prvi napad. Pa tudi nekateri ameriški zavezniki niso izvrševali gospodarske blokade proti Kubi, ki jo skuša ameriška vlada vsiliti. ZDA uradno izjavljajo, da so proti oboroženemu napadu na Kubo. Toda dodajajo, da so odločene uporabiti »vsa sredstva pritiska« na to državo.

BERLIN

Sovjetska vlada je odgovorila na zahtevo treh zahodnih vlad, naj bi s sklicanjem sestanka štirih velesil razpravljali o napestosti zaradi Berlina. Sovjetska nota poudarja, da »splošen položaj ne tenja debate o sedanjih incidentih, ker je dejansko mogoče izboljšati razmere le s sklenitvijo splošne pogodbe z Nemčijo«. Sovjetska nota poudarja tudi, da so hotele tri zahodne sile s svojim predlogom odvrniti s sebe odgovornost za takšen položaj, ker niso ničesar storile, da bi kaznovale izzivce, ki so napadli sovjetsko vojaška vozila, in napadavce na sovjetsko diplomatsko osebo. Tako ravnanje je neposredna hrabritev filofašističnih elementov v Zahodni Nemčiji in v zahodnem Berlinu.

RUSKOAMERIŠKI RAZGOVOR V SOČIJU

V zvezi z napetostjo okoli Berlina in z novim incidentom z letalom »U-2« zatrjujejo, da sta o tem govorila predsednik sovjetske vlade Hruščov in ameriški notranji minister Udall, ki se je mudil na obisku v SZ. Oba državnika sta namreč imela pretekli četrtek daljši razgovor v Sočiju ob Črnem morju. Uradno je šlo le za vljudnostni obisk, vendar pa je Udall izjavil, da sta s Hruščevom govorila tudi o zadevah, »ki so izven moje pristojnosti«. Vsekakor je ta sestanek pozitivno dejanje v sedanjem trenutku, ko skušajo nekateri militaristični krogi zaostriti mednarodne odnose.

DE GAULLE IN ADENAUER

Francoški predsednik de Gaulle je bil zadnje dni preteklega tedna na obisku v Zahodni Nemčiji. Med tem obiskom je imel celo vrsto razgovorov z Adenauerjem in vzporedno sta se razgovarjala tudi zunanja ministra de Murville in Schröder. De Gaulle je obiskal tudi nekatera nemška mesta in nekatere tovarne. V vseh svojih govorih je poudarjal, da prihaja kot »znanilec francosko-nemškega prijateljstva« in da mora Francija in Nemčija nadaljevati začeto delo, »ker imata še mnogo velikega ustvariti«. Razgovori so se tikali Berlina, odnosov med Vzhodom in Zahodom, predvsem pa zahodnoevropske gospodarske in politične skupnosti, kakor je to rečeno tudi v uradnem sporočilu. Po mnenju političnih opazovalcev nameravata »oba starca« nadaljevati prizadevanja za ustvaritev »francosko-nemške« Evrope. Zlasti pa skuša de Gaulle popolnoma pridobiti Adenauerja za svoje stališče proti sprejemu Velike Britanije v evropsko gospodarsko in politično skupnost.

Uradno poročilo sicer pravi, da obe vladi želita, naj bi pri nadaljevanju pogajanj z Veliko Britanijo prišlo do hitre rešitve, toda na drugi strani je bilo dogovorjeno, da bosta Francija in Nemčija še povečali in pospešili svoje sodelovanje na vseh sektorjih, predvsem pa na vojaškem sektorju. To je de Gaulle še posebej poudaril v svojem govoru nemškim častnikom.

Pretekli ponedeljek je predsednik de Gaulle zaključil svoj petdnevni obisk v Zahodni Nemčiji. V nedeljo je še obiskal Bavarsko, kjer je v Münchenu govoril na mitingu pred okrog 150.000 meščani. V ponedeljek pa je de Gaulle govoril množični zahodnonemški mladini v Ludwigsburgu.

V ITALIJI STAVKAJO

V preteklem tednu so se ponovno zaostri-li odnosi med delavci in delodajalci. Ves teden so stavkali kmetijski delavci na področju Ferrare, kar je močno prizadelo tovarne sladkorja in industrijo za predelovanje sadja, ker so mogle predelovati le slad-

korno peso in sadje, ki so jim ga dostavljali neposredni kmetovalci in splovinarji. Proti koncu tedna so dva dni stavkali zdravniki in primariji v bolnišnicah in napovedujejo novo stavko, če bi vlada ne sprejela njihovih zahtev. Včeraj in danes pa stavkajo delavci v industriji rastlinskih konzerv. Tudi sindikati kovinarjev so proglasili splošno stavko, ki bo prihodnji teden od 13. do 16. t. m. Zveza industrijcev se že pet mesecev upira novi kolektivni delovni pogodbi in zahtevi delavcev po boljših mezdah in delovnih pogojih, hkrati pa se tudi z vsemi štirimi bori proti temu, da bi delavcem priznali pravico sklepanja dopolnilnih kolektivnih delovnih pogodb na ravni vsakega podjetja, kjer je produktivnost dela nad državnim povprečjem in dobički industrijcev neprimerno večji.

TITO NA ZAGREBSKEM VELESEJMU

Začetkom tega tedna so v prisotnosti predsednika Josipa Broza Tita in njegove soproge Jovanke ter številnih visokih predstavnikov političnega in družabnega življenja v Zagrebu odprli mednarodni jesenski velesejem, na katerem sodeluje razen Jugoslavije še 36 držav s štirih celin. Razen sovjetskega, ameriškega in zahodnonemškega paviljona, razstavnih prostorov DR Nemčije, Italije, Češkoslovaške, Poljske, Madžarske, Bolgarije, Grčije, Avstrije, Izraela, Indije, ZAR, Brazilije in Švice so pritegnili pozornost visokih gostov zlasti paviljon afriško-azijskih držav v razvoju, od katerih jih deset prvokrat letos razstavlja v Jugoslaviji. Te države so razstavile bogat asortiment kmetijskih proizvodov, izdelkov domače obrti in prve uspehe mlade industrije, pri graditvi katere izdatno sodeluje tudi Jugoslavija. Paviljoni teh držav so v središču sejma, ob njih pa je informativna razstava s panoji in maketami, ki prikazujejo sodelovanje na raznih drugih področjih med Jugoslavijo in temi državami.

. . . in pri nas v Avstriji

OBISK AFRIŠKIH ŠTUDENTOV

Pretekli teden je skupina afriških študentov obiskala tudi našo državo Avstrijo. Avstrijska Socialistična stranka je organizirala mednarodni seminar v Maloščah na Koroškem. Ta seminar je skupina afriških študentov demonstrativno zapustila. Na seminarju so proučevali teme »internacionalizem v politiki in gospodarstvu« in »pomoč državam v razvoju«. Niso pa govorili o problemih razvoja afriških držav. »Smo proti vsem seminarjem in podobnim sestankom, katerih cilj je, da bi nas odvrnili od naših ciljev. Nikoli ne bomo dopustili, da bi naš drugi izkoriščali kot orodje hladne vojne,« tako se glasi izjava študentov. Na tej izjavi, ki so jo prečitali na tiskovni konferenci na Dunaju in so jo podpisali študentje iz Nigerije, Sierre Leone, Tunizije, Maroka, Toga, Dahomeja, ZAR, Gabona, Konga, Basutolanda, Južnoafriške unije, Kenije, Ugande, Somalije, Etiopije, Malija, Rodezije, Gvineje, Slonokoščene obale in Centralne Afrike, so afriški študentje poudarili, da so na seminarju potisnili v ozadje prav osnovne probleme sedanjosti, kakor so razorožitev, miroljubno sožitje, likvidacija kolonializma, ter borba za mir.

KONFERENCA TREH NEUTRALNIH

držav-EFTA, Avstnije, Švedske in Švice, se je začela v Ženevi zaradi asociacije z EGS. Pogovarjali so se o skupnem postopanju pri nadaljnjih pogajanjih z EGS. Skušali so se zediniti za način in vsebino pogovorov, ker imajo te države skoraj isto razmerje do tega gospodarskega združenja.

DOGOVOR GLEDE VZDRŽEVANJA CEN

Zvezni kancler dr. Gorbach je pred kratkim namignil, da naj bi cene na splošno mirovale do konca leta, medtem ko dokončen sporazum velja samo do 30. septembra. Tudi dr. Pittermann se je izrazil skupno s proizvodnjo, da bi podaljšali ta termin. Razumljivo je, da to za tiste, ki zahtevajo povišanje plač, ni lahko, seveda je treba tudi potrpljenja s strani industrije. Vzdrževanje cen pa je predpogoj za zdravo gospodarsko življenje v državi. Paritetska komisija se bo sestala pod predsedstvom zveznega kanclerja Gorbacha 17. septembra, kakor domnevajo razni listi. Da bi se kupljivost šilinga ne spremenila, se nadalju-

ALŽIR SE JE POMIRIL

V Alžiru se je prejšnji teden položaj znova nevarno zaostрил in videli so se že prvi početki državljanske vojne. Prišlo je do manjših spopadov med vojaštvom četrte vilaje in vojniki ostalih vilaj, ki so podpirale politični urad. Vendar pa so se prav med spopadi začela tajna pogajanja med vojaškimi voditelji in je končno prišlo do novega kompromisa. Ben Bela se je skupno z vsemi ostalimi člani političnega urada vrnil v Alžir. Med političnim uradom ter predstavniki tretje in četrte vilaje so sklenili sporazum o ustavitvi sovraštva in o demilitarizaciji mesta Alžira. V mestu bodo skrbele za red policijske enote, takoj ko jih bodo organizirali. V predmestjih Alžira pa bodo odredi iz vseh šestih vilaj. Upravo v Alžiru je spet prevzel politični urad. Sklenjeno je bilo, da bodo volitve v ustavodajno skupščino verjetno 16. septembra. Voditelji tretje in četrte vilaje so obnovili zaupanje v politični urad. Prav tako so poudarili, da niso nikoli zavračali programa političnega urada za reorganizacijo FLN in osvobodilne armade. Kar se tiče volitev, bodo kandidatne liste, ki so jih bili pripravili za prej določene volitve, osnova za nove liste.

DRUGI POWERS

Sovjetska vlada je v torek izročila ameriški poslaniku v Moskvi diplomatski protest, ker je ameriško letalo U-2 krožilo nad sovjetskim ozemljem južnega Sahalina. Kršitev zračnega prostora se je izvršila 30. avgusta. Ta dogodek je podoben onemu pred dvema letoma, ko je ameriški letalec Powers fotografiral iz višin sovjetsko ozemlje in so ga potem sestrelili. Sovjetski ugovor opominja Združene države, naj se nikar ne vračajo več k starim izzivalnim načinom vohunstva z zraka. Moskovska Pravda pa opozarja, da bo Sovjetska zveza »po vseh sredstvih, da se kaj takega ne ponovi več. Iz New Yorka so priznali, da je letalo zgrešilo smer, a krive so bile skrajno slabe vremenske razmere v gornjih zračnih

SLOVENC

doma in po svetu

500-letnica ljubljanske škofije

Osrednja proslava 500-letnice ljubljanske škofije je bila letos 8. in 9. septembra. V soboto, 8. septembra, zvečer je bil v ljubljanski stolnici koncert stolnega cerkvenega zbora, ki je predstavil razvoj slovenske cerkvene glasbe. V nedeljo je bila slovesna pontifikalna sveta maša ob prisotnosti jugoslovanskih nadškofov in škofov. Popoldne je bila v Velešovem pri Kranju najprej slavnostna pridiga senjskega pomožnega škofa msgr. Josipa Pavličiča, nato procesija s starodavnim kipom Matere božje, po njej pa maša z ljudskim petjem.

25 let „Novega sveta“

Letos bo poteklo 25 let, odkar je takratni urednik dnevnika „Amerikanski Slovenec“ John Jerich, pričel izdajati list „Novi svet“. Ta lepi jubilej bo list proslavil s posebno slavnostno izdajo, ki bo predvidoma izšla ob priliki letošnjega Slovenskega dne v Chicagu dne 14. oktobra 1962. To bo že dvanajsti slovenski festival v Chicagu.

NOVA PROVINCIALNA PREDSTOJNICA ŠOLSKIH SESTER KOROŠKE PROVINCE

V zadnjem času se je vodstvo šolskih sester na Koroškem nekaj spremenilo. Ker je dosedanja provincialna predstojnica č. s. M. Avguštin Zorec potekla njena 6-letna službena doba, je bila odpoklicana v Rim, kjer je bila izvoljena za vikarico, torej za prvo pomočnico vrhovni predstojnici v generalni hiši šolskih sester v Rimu. Sestro Avguštin, ki so jo mnogi poznali tudi kot knjigovodkinjo Mohorjeve tiskarne, bo na Koroškem kot nova provincialka nadomestila domačinka Korošica: č. sestra M. Pelagija Poschinger, ki je bila do sedaj prednica v Železni Kapli.

NA SONCU IN OB MORJU

(Počitniško pismo bralcem našega lista. Piše Alojzij Vauti, selski župnik)

V Rovinj

Čez poldne je že kazala ura, ko smo dospeli v Rovinj. Vroče je bilo, želodci so se oglašali. Kaj naj storimo, ali se gremo najprej kopat ali naj krenemo v gostilno? Odločili smo se za drugo. Bolje bi storili, če bi se najprej za prvo. Pa lepa restavracija »Školjka« nas je zvalila. Moderno je urejena v obliki lope, nudila nam je prijeten hlad. Gostov letoviščarjev je bilo precejšnje število pri kosilu in natakarkarico sta imela kar dosti posla. Precej dolgo je trajalo, da smo dobili jedilni list in naročili kosilo. A čakali in čakali smo nanj! Ko pa je minila poldruga ura, smo stavili ultimatum: ali takoj kosilo ali gremo! To je izdalo. Kosilo je bilo dobro in obilno ter poceni, a za dve buteljki refoška smo plačali 2.000 din; vino je bilo res izvrstno, a v vinorodni Jugoslaviji vsekakor precej drago.

Poživiljeni smo si šli ogledat mesto. Je staro mesto z ozkimi ulicami, nekatere so komaj dva metra široke. Sonce zato v nižja stanovanja nikoli ne posije. Veliko otrok v kopalkah, od sonca močno porjavelih, leta in kriči po ulicah. So pač južnjaki!

Največja znamenitost v Rovinju je stolnica, ki impozantno kraljuje na višini nad mestom. Meril sem jo znotraj: dolga je 62 in široka 37 mojih korakov. Ima 12 oltarjev. Na glavnem stoji sv. Jurij, na sosednjem sv. Evfemija. Za njenim oltarjem stoji velik kamnit sarkofag, ki hrani v sebi ostanke te svete mučenke. Dve veliki slike iz novejšega časa na obeh cerkvenih stelah nam kažeta mučeništvo te svetnice in shod njenih ostankov v Rovinj. Iz popisa v raznih jezikih, ki visi v okvirju na steni, razberemo, da je bila Evfemija rojena v Bituniji v Mali Aziji in bila zaradi krščanske vere 16. sept. 1. 304 pod krutim cesarjem Dioklecijanom mučena. Končno so jo vrgli levom; en lev ji je krotko lizal rane, drugi pa jo je vgriznil v roko. Tako je izkrmavala. Do leta 620 je njeno truplo počivalo v Kalcedonu, potem je bilo prepeljano v Canigrad. Ko je cesar Nicefor divjal zoper podobe svetnikov in češčenje njihovih ostankov, so prepeljali njene ostanke v Rovinj. Legenda pripoveduje, da je sarkofag z ostanke telesa mučenke priplaval po morju v Rovinj. Rovinjčani ga pa kljub vsem naporom niso mogli spraviti nikamor. Vpregli pa so dve mladi kravi in ti dve sta z lahkoto težki tovor peljali na grič, kakor da hoče svetnica tam gori počakati vstajenja na sodni dan. To je le legenda, ki je nihče ni dolžen verovati. Verjetno pa je, da so kristjani okoli 1. 800 izrabili takratni potres in vihar in so truplo spravili v Rovinj, kjer je bilo varno pred preganjavcem cesarjem. Sarkofag ima rimsko obliko iz tedanje dobe

Poreč

Nadaljevali smo pot proti Poreču. Cesta vodi ob Limskem zalivu. Na koncu tega dolgega zaliva ali fjorda nas je presenetila skupina lesenih hišic, ena tik druge, nad njimi lesena cerkva v nordijskem slogu, kakor na švedskem in Norveškem. Vse še niso dokončane. Zvedeli smo, da je tukaj neka švedska družba želela snemati film in so torej te stavbe nekake kulise zanj. A do snemanja ni prišlo, ker so Švedi pogodbo odpovedali. Ravnila, po kateri smo se nato vozili, je dobro obdelana.

V Poreču smo izstopili na trgu pred prijazno cerkvijo luške Gospe in si jo ogledali. Nato smo se podali po mestu k stolnici. To je krasna romanska bazilika iz leta 550, torej že nad 1400 let stara, posvečena sv. Evfraziju. Glavni oltar obdajajo stari mozaiki, ki jih sedaj renovirajo. Iz cerkve je vhod v tri prostorne stranske kapelice. V eni je grobnica prvega porečanskega škofa Antona Petejana, po rodu Goričana, ki je umrl 1. 1857; tudi poznejši njegov naslednik Flapp je v njej dobil zadnji počitek.

Ta stolnica je v nevarnosti. Morska voda namreč počasi, a stalno spodjeda zemljo. Sedanji tlak je dober meter višji od prvotnega, katerega del z lepimi mozaiki je zadaj še viden. Poleg cerkve je osemkotna krstilnica. Na pročelju cerkve je mogočen mozaik v zlatu s tremi podobami svetnikov, ki se v soncu krasno blišči že od daleč.

Nazaj domov

Vračali smo se domov preko Pazina. Med potjo nas s krikom in mahanjem ustavi

tropa otrok. Podobice hočejo. K sreči je g. Pavle mislil tudi na to in je vzel kupček podobice s seboj. Vsak jo je dobil, pa vsak potem želel še ene. Kako so se jim svetile oči in smehljala usta v veselju! Zato smo še pozneje, kjerkoli smo srečali otroke, skozi okno vrgli take darove in opazovali, s kakim veseljem so jih pobirali.

Večkrat smo srečali ali dohitei kako

volovsko vprego. Blizu Pazina je močen volovski par s težavo vlekel voz z velikim sodom vode navkreber. Ob tej suši še pomanjkanje vode. Zanimivo nam je bilo, da so volji konce svojih velikih in narazen štrlečih rogov imeli nekako okovane s svetlo medenino, kakor z velikimi naprstniki, da so se močno svetili.

V Pliminu smo prišli nazaj na cesto, po kateri smo zjutraj odrinili. Tako smo tu zaključili veliko klobaso potovanja po južni Istri in smo z nočjo srečno brez vsake nezgode prispeli domov k večerji in potrebnemu nočnemu počitku. (Dalje)

Začrtali so program

(Ob obletnici 1. katoliškega shoda)

Nekaj besed se spodobi zapisati ob 70. letnici, odkar se je vršil v Ljubljani 1. slovenski katoliški shod, ki je bil tako pomemben za življenje našega ljudstva v naslednjih desetletjih pred prvo svetovno vojno. Še več! Ta shod ima svoje dobre posledice še danes. Je kakor svetilnik, ki sve-ti še danes.

naklonjenostjo. (Tako pravi Poročilo o tem shodu).

POTEK TEGA VSESLOVENSKEGA SHODA

Shod se je vršil v dneh 29., 30. in 31. avgusta 1892. S slovesnim zvonjenjem vseh ljubljanskih cerkva se je otvoril in v »Slovencu«, ljubljanskem dnevniku, je bil shod

Kardinal
dr. Jakob Missia

Tedaj je bil v Ljubljani knez in škof dr. Jakob Missia, poznejši nadškof goriški in prvi slovenski kardinal. Dr. Ivan Šušteršič, eden tedaj vodilnih slovenskih laikov, je zapisal, da je bil neposredni vzrok, da so sklicali to veliko slovensko katoliško posvetovanje »živa zavest našega naroda, da smo v žalostnem položaju, braniti vero in materino govornico nasproti sovražnemu navelu, da nam je vsiljen hud boj za najdražje narodne svetinje, in trdno prepričanje, da se bode pod senco katoliške zastave, pod znamenjem svetega križa zbrani slovenski narod iznova utrdil in pridobil jekleno moč za ohrambo svojih verskih in narodnih pravic.«

»Zapadni omikami svet, pa tudi Avstrija sta bila tedaj ločena v dva duhovna tabora, eden krščanski, drugi pa liberalizma poln. Pod geslom svobode in napredka je duh liberalizma prinašal v življenje mnoge zmote, ki so bile pogubonose tudi za slovensko ljudstvo. Treba je bilo torej, da se tisti, ki so še verni, zavejo, da je njihova dolžnost, da začno drugače delati in ne spati. Treba je bilo za tiste čase modernega katoliškega programa.

Pripravljalni odbor je ustanovil 6 odsekov, ki so začeli ta program pripravljati: šola, krščanska veda in umetnost, socialne zadeve, katoliško življenje, tisk in katoliška narodna organizacija. Po raznih krajih in pokrajinah so se ustanovili podobodbi. Za Koroško se je ustanovil tak podobodbi v Celovcu pod predsedstvom g. Gregorja Einspielerja, župnika v Podkloštru. Resolucije tega podobodbi so bile ostre in odločne. Glavni odbor je sprejel v bistvu vse zahteve Koroške, v obliki pa jih je moral nekoliko ublažiti, da niso po nepotrebnem izzivale nasprotja tam, kjer vendar le moramo, da si v boju za pravico, računati z

pozdravljen z več pesmimi, med katerimi je bila tudi pesem dr. Janeza Ev. Kreka, ki pravi:

Ozračje soparno
zagatno preti nam
in z grozo viharno
strašče grozi nam...

Podajmo roke si za spas domovini,
kristjani bodimo in bomo edini!

Po Kristu svobodna in v Kristu edina
bo slavna, bo srečna Slovenov družina.

Prvo zborovanje je bilo skupno za vse odseke. Prelat dr. Andrej Čebašek je od vsepovsod došlim zastopnikom spregovoril navdušen govor. Med drugim je omenil besede tedanjega papeža Leona XIII.: »Dandanes se bo odločilo, ali ohrani svet še krščanski značaj ali pa bo zopet poganski. Boj je za življenje in smrt!« Krepka in odločna izjava katoliškega shoda bo pregnala marsikatero zmoto, ohranila boječe, navdušila pogumne in bo pričala, da živi med nami še vedno katoliško prepričanje... Ko pa shod poudarja versko zavednost, ne prezira narodnosti. Prve besede in nauke smo čuli v materinem jeziku. Domači jezik trdno veže ves narod v eno družino: je zlata posoda, v kateri se narodu oznanjujejo večne resnice v cerkvi in v šoli in je zato v tesni zvezi z vero samo. Jezik je pogoj in ključ vse vede in omike, in zato nam je skozi in skozi drag biser. Najsi bodo drugi jeziki lepše doneči in opiljeni, domači jezik nam je ljubši, kakor je otroku lastna mati, ako tudi ne bogata, ljubša pred drugimi. »Dvoje nam je treba: vere katoliške in materine besede« piše Šlomšek...

KAJ SO PISALI IZ VOGRČ V LJUBLJANO?

Med raznimi pozdravi in pismi, ki so jih nato brali, je bilo tudi pismo iz Vogrč. Takole se glasi:

V Vogrčah, 29. avgusta 1892. — Vseslavni shod! Farani v Vogrčah na tužnem Koroškem sporočajo slavnemu prvemu slovenskemu katoliškemu shodu najtoplejša voščila in prisrčne želje, naj bi vsegamogočni Oče, od kogar ves blagor dohaja, blagoslovil vse delovanje shoda, v ljubljansko močvirje potisnil toliko škodljivi razdor kranjskih Slovencev, mili slovenski domovini pa podelil milejših, veri in narodu boljših časov. V svojem imenu in v smislu svojih faranov: Josip Škrbinc, župnik.

Potem so bile volitve stalne komisije za bodoči katoliški shod. Poleg Gregorja Einspielerja je bil izvoljen v ta 24-članski odbor tudi Franc Muni, posestnik in deželni poslanec na Jezerskem, ter č. g. Franc Treiber, mestni kaplan v Celovcu.

ODSEK ZA ŠOLO

Naslednji dan so bila zborovanja po odsekih. Odsek za šolo se je zbral v Rokodelskem domu. Podpredsednik tega odseka je bil tudi naš Gregor Einspieler. Referati in razgovori, kako priti do dobrih katoliških šol, so dali smernice: volimo take šole, ki bodo za to zares delali. Pomagajmo si sami in si ustanavljajmo katoliške šole! Šola mora biti na podlagi materinega jezika. Tirolci so si tako izbojevali nov šolski zakon.

Župnik S. Muden iz Železne Kaple je v debati povedal, da se v Železni Kapli že 21 let bore za slovensko šolo, a brez uspeha. V dolgih letih pastirovanja je mnogo skušal po šolah, a vedno bolj spoznal, da mora šolski pouk stati na podlagi materinščine, a da bi se v tem pogledu obrnilo na bolje, še ni doživel. Gregor Einspieler je v temeljitem govoru popisal neznosne šolske razmere na Koroškem ter s številkami in fakti pokazal žalostne razmere. 120.000 koroških Slovencev si je po dolgih trnjevitih potih priborilo celi dve ljudski šoli: slovenski, od katerih je pa št. Jakobska le na papirju. Mestni kaplan Treiber iz Celovca je nato pokazal, kakšnih sredstev se poslužujejo nasprotniki slovenskega pouka na Koroškem.

Navzoči so zahtevali, da se ustanovi katoliško učiteljsko združenje, ki bi dalo našemu narodu dobrih in njemu zvestih učiteljev.

Nato so pretresali položaj med srednješolsko mladino in zahtevali, naj se v Avstriji ustanovi katoliško vseučilišče. Omenili so, da imajo naši akademiki na Dunaju 36 Knafeljjevih ustanov, štipendij. Akademikom so priporočili ustanovitev katoliških akademskih društev na Dunaju in v Gradcu.

ODSEK ZA ZNANOST IN UMETNOST

Tu sta se med drugimi oglašila k debati tudi profesor dr. Anton Mahnič in profesor dr. E. Lampe. Sklenili so ustanoviti katoliško znanstveno društvo »Leonova družba.« Pri debati o glasbi je govoril tudi skladatelj p. Hugolin Satner. »Človek, pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!« je tudi tukaj bil zaključek premnogih vprašanj, kako priti do potrebnih reči.

SOCIALNE RAZMERE PRED 70 LETI

Poročilo o socialnem odseku podaja zanimivo sliko tedanjega časa. Kmet je pred desetletji postal svoboden, toda novi časi so ga prisilili v dolgove in zadolžitve. Priklartil se je prvi kapitalizem tudi v naše kraje... Ignacij Žitnik je govoril o tovarnah in rudnikih. Dr. Janez Krek je poudaril: dva pojma sta zmedena in kriva vse socialne prekucije: denar in človek. Vrniti se je treba k pravemu pojmovanju denarja in človeka! Posebej so govorili tudi o posvečevanju nedelje.

ZAHTEVALI SO USTANOVE

Pri odseku za katoliško življenje so zbrani zborovalci zahtevali ustanovitev raznih društev za pomoč ljudem, gluhomemim, za vajence, misijone in duhovne vaje. Vsega tega je bilo tedaj še tako malo med nami.

Pri tiskovnem odseku so govorili o Mohorjevi družbi, o farnih knjižnicah, o dobrem časopisju, ki ga je treba podpirati in razviti, o urednikih. Priporočali so dobre spise za mladino.

Pri političnem odseku se je oglašil oče goriških Slovencev dr. Anton Gregorčič. Težak boj imamo za obstanek, je rekel. Zal se pogreša sloga. Toda ta je mogoča, če se vsi združimo v načelnih stvareh ter se do brohotno presojamo v ljubezni in prizanesljivosti.

(Dalje prihodnjič)

LOČE PRI BAŠKEM JEZERU

...in ti loški zvonovi prav milo pojo...

200-letnico posvetitve naše farne cerkve smo zelo slovesno obhajali. Možnarji so naznanjali bližujoče se dogajanje in tako vzdramili vso faro k sodelovanju. Prišli so pa tudi sosede od blizu in daleč in številni letoviščarji in tako z nami proslavili ta za našo faro pomemben jubilej, združen z blagoslovitvijo dveh novih zvonov. Proslava se je vršila točno po programu. Maševal je č. g. kanonik Zechner, ki je prinesel pozdrave in čestitke prevz. škofa in podal nato v obeh deželnih jezikih pomembno pridigo. Daritev je spremljal domač cerkv. pevski zbor in deloma tudi godba iz Malošča. Po maši se je vršilo blagoslavljanje zvonov. En zvon je posvečen Srcu Jezusovemu; drugi, manjši, pa Mariji Pomočnici. Sledile so deklamacije deklic in drugih, nastopili so trije domači pevski zbori s simboličnimi pesmimi. Domači gasilci so vzdrževali red in »ustoličili« zvonove v zvoniku; za to delo so bili nagrajeni s ploskanjem zbranega ljudstva. Za slovo pa je zadonel iz domačih ust: »Je angel Gospodov...« Domači župnik je nosil glavno breme te edinstvene dobro organizirane in izvedene proslave. Pridružujemo se pohvali g. župnika, ki jo je javno izrekel v cerkvi po najvišjem naročilu č. g. kanonik Zechner.

MARIJA NA ZILJI

(Poroka)

Bolj na tihem smo se razveselili, ko smo Zilani zvedeli, da išče Butejev Pavle iz Prosovič, mladi seveda, svojo nevesto in pa mlado gospodinjjo za znano Butejevo hišo v Malošču. Pa pogled ga fant! Srečo je imel, njegova podjetnost se je obnesla. Dosegel je svoj zaželeni cilj in pripeljal Kukovo Magdo iz Malošča čez Dravo v našo zilsko faro in z njo kar prijetno in pestro žlahto iz sosedne štebenske fare.

Ženitovanje je bilo v soboto, 1. septembra; Pavleta in Magdo je poročil naš župnik Rihard Kogler pri Frančiškanih v Beljaku; priče pa sta bila Tempov Rajko iz Svatenj in nevestin brat iz Malošča.

Svatovščino smo imeli v Prosovičah pri Buteju in se pri tej priložnosti dobro seznanili med seboj. Kar prijetno in domače je bilo. Nadvse se nam je prilegla pečenka, ki jo je tako okusno pripravila Butejeva mama. Šele pozno zvečer smo se razšli in vsak od nas je bil vesel in zadovoljen, da je bil vabljen v svate. Poslovi smo se z željo, da se v bodoče še večkrat vidimo in da zopet tako domače pokramljamo in se razgovorimo.

Ženin in nevesti želimo za bodoče vse dobro. Pavle naj mlado ženo malo razvadi, da se vživi, ko bo sedaj stala pred novim ognjiščem in s tem nadaljevala pestro kmečko in krščansko tradicijo Butejeve hiše. Tudi staršem in sorodnikom obeh čestitamo, ker vemo, da bo vse v redu in je že vse tako prav. Dobro se imejte!

ŠKOCIJAN

(Poletna sezona)

Sezona je za letošnje splošno končana. Šolska vrata se odpirajo, vrata hotelov, restavracij in stanovanj pa se zapirajo. Vedno bolj samotno postaja pri nas. Ponovno se prikazujejo vabila na malih deščicah pred hišami: »Zimmer frei!« Ti bi radi še nadalje pogostili in izkazovali svojo gostoljubnost, pa tudi še bolj napolnili še ne polne blagajne. Ljudje so pač taki, da ni nikoli dovolj!

Letošnja sezona je kazala v početku bolj slabo. Julij ni bil to, kar bi moral biti. Okoli Binkošti so nekateri radi slabega vremena kar zapuščali naše kraje. Radi neugodnega vremena odhajajoča družina mi je rekla: »V sobi sedimo lahko tudi doma in to še brezplačno.«

Nastopilo pa je kmalu nato prijetno, ugodno vreme. Število letoviščarjev je narasčalo. Ceste in okolica so postale živahnije. Vedno več nemških avtomobilov je bilo opaziti. Obrabi gostilničarjev, hotelirjev in tudi drugih, ki so pozneje sprejeli goste v svoje domove, so bili veselejši. Največ gostov je bilo iz Nemčije. Bili so prijazno sprejeti, ker njih valuta je upoštevana. Kljub močnemu avtomobilskemu prometu se ne moremo pritoževati zaradi posebnih nesreč. Nasplošno so vsi vozili zelo previdno.

Med gosti si opazil že znanke, goste, ki so nas že večkrat obiskali. Ker smo v obmejnem pasu in blizu državne meje, so se mnogi poslužili tepe prilike in pogledali v Ju-

goslavijo in na Jadran. Jugoslovanski obmejni organi, ki so včasih z malenkostno natančnostjo preskušali potrpežljivost potnikov, so šli sedaj zelo na roko. To je marsikdo izrazil.

Mnogi letoviščarji so preživeli ves dan v vodi in se dolgočasili na soncu. Tekmovanje je bilo, kdo bo bolj rjav prišel iz letovišča in se prilagodil tembolj sedanjim modi. Ni pa manjkalo takih, ki so se vzpeli na visoke gore, posebno na Karavanke.

V okolici Klopinskega jezera vedno rastejo nove stavbe: hoteli, stanovanjske hiše in prijazne vile. Prijatelj, ki je bil pred 10 leti tukaj, mi je rekel, da se skoraj več ne spozna, tako se je vse spremenilo. Na splošno moramo priznati, da je bila večina gostov zadovoljna, seveda tudi domačini.

Je pa nekaj, kar ni ugajalo ne letoviščarjem in ne domačinom. Tista neprimerna golota, ki se je letos razpasla. Razume se, da moraš pri kopanju ob jezeru ali morju obleči kopalno obleko. Nihče pa ne more odobravati — in tudi niso odobravali ne domačini in ne resni letoviščarji —, da bi hodil v kopalni obleki po okolici. Videli smo jih v restavracijah, na pošti, zašli so celo na pokopališče. Morda bi jih videli celo v cerkvi, če bi ne bil oglas tega prepovala. Tega pa nisi opazil le pri vihravi in lahkomišelnosti mladini, temveč celo pri odraslih. Upati je, da bodo tudi oblasti v tem oziru ukrenile, kar je potrebno.

Letoviščar

Francija in Zahodna Nemčija ter združena Evropa

Dnevno časopisje na Zahodu posveča te dni veliko pozornost uradnemu obisku generala de Gaulle v Zahodni Nemčiji. Ne glede na politični pomen tega obiska je vendarle treba priznati, da gre za izreden dogodek, saj se prvič v vsej zgodovini francosko-nemških odnosov dogaja, da se kak francoski državni predsednik nahaja na uradnem obisku v Nemčiji.

To dejstvo sta v svojih pozdravnih govorih podčrtala tako zahodnonemški predsednik Lübke kot sam general de Gaulle. »Naše srečanje«, je dobesedno dejal francoski predsednik, »je izrednega značaja. Francija je gost Nemčije in to v trenutku, ko sta naši državi po tolikih in tolikih bojih po lastnem sklepu in na dostojen način postali prijateljici.«

Pomiritev in vzpostavitev prijateljskih odnosov med francoskim in nemškim narodom mora vsekakor pozdraviti vsak mi-

RADISE

(V slovo vrlemu možu)

Še enkrat se je v noči zadnjega avgusta oglasila smrt na Radišah. Tokrat pri Rumpelnikovemu očetu Valentinu Rogavniku, ki ga je pred šestimi tedni zadela možganska kap. Mož je bil kljub svojim 74. letom krepak in s svojo kmečko pridnostjo še vedno v pomoč domačim. S tem možem smo zopet zgubili prijatelja, ki je ostal vse življenje zvest svojemu narodu. Že leta 1921 je bil izvoljen v občinski odbor; tam je ostal do druge svetovne vojne. V tistih letih so naši možje morali nenehno prenašati zbadanja in zmetjanje občinskih sodbomnikov. Pisarna naše občine je bila takrat v gostilni, kjer se je zbirala vsa nahajljaska drhal tistih težkih dni. Valentin Rogavnik je postal tudi ključar farne cerkve in ostal skozi 40 let župniku v pomoč in nasvet.

Tako se je na pogrebu v nedeljo, 2. septembra, zbralo ljudi v velikem številu, da pospremijo uglednega moža na zadnji poti. V cerkvi se je domači gospod župnik poslovil od zvestega farana, na grobu pa kot zastopnik dekana medgorski gospod Cvetko. Radiški moški zbor pa je za ta pogreb pripravil izbrane žalostinke našega Gregorčiča in jih tako občuteno podajal, da se nismo mogli ubraniti solz. Saj je bilo vse to najlepša zahvala pokojnemu zavednemu možu za njegovo zvestobo rodu in domu.

roljuben človek, saj iz zgodovine zadnjih 100 let vemo, koliko gorja, koliko človeških žrtev in koliko moralne ter gnotne škode so zlasti vsem evropskim narodom povzročili prav spori in sovražni odnosi med Nemci in Francozi. Priznati je tudi treba, da bi vsa Evropa imela korist, če bi odslej dve izmed njenih največjih in kulturno ter gospodarsko najbolj naprednih držav za vedno in zares ostali »prijateljici« ter z ostalimi evropskimi narodi in državami na enakopravni podlagi sodelovali, da bi bila vsem zagotovljena mirna in boljša bodočnost.

Toda kljub podčrtanemu prijateljstvu in sodelovanju med Francijo in Zahodno Nemčijo se splošni položaj v Evropi in svetu ni in se verjetno ne bo bistveno spremenil. Z obiskom generala de Gaulle v Bonnu in drugih zahodnonemških mestih so nekatera evropska in svetovna vprašanja

VABILO

Slovensko prosvetno društvo »Bilka« v Bilčovsu bo praznovalo 50. obletnico svoje obstoja v nedeljo, dne 16. septembra 1962 pri Miklavžu v Bilčovsu.

Sodelujejo: Pevski zbor jubilejnega društva. — Združeni pevski zbori Slovenske prosvetne zveze. — Godba na pihala iz Slovenije.

Po slovesnosti ljudska veselica — prosta zabava s plesom. Začetek ob 14. uri. Prireditelj bo ob vsakem vremenu.

Vabimo vse prijatelje slovenske prosvete iz Gur, Roža, Podjune in Zile!

Dentistka

HELENA GALLE

Celovec - Klagenfurt, Bahnhofstraße 38/I, naznanja, da zopet ordinira.

Izšla je NOVA DRUŽINSKA PRATIKA za navadno leto 1963, ki jo je izdala Mohorjeva družba. Knjižica je zelo priljubljena med našim ljudstvom. Prinaša vam zanimivosti iz raznih področij, preskrbljeno je tudi za oddih in razvedrilo. Dobite jo v knjigarni Mohorjeve družbe v Celovcu. Cena 5.— šilingov.

postala ponovno predmet diplomatskih in političnih razprav ter se celo zaostila.

Že po prvem dnevu de Gaullova bivanja v Nemčiji lahko sklepamo, da je eden glavnih predmetov razgovorov med zbranimi državniki problem politične združitve Evrope. V tej zvezi je francoski predsednik dejal, da bo do take združitve prišlo, in hkrati pojasnil, kakšna bi morala biti vloga Francije in Nemčije v bodoči zvezi. »Zavezništvo svobodnega sveta«, je izjavil, »lahko ohrani svojo moč samo s pogojevanjem, da se v Evropi ustvari takšna sila in se zagotovi takšna blaginja, kakršno imajo v novem svetu Združene države. Kot osnova tega vsega pa ne more služiti nič drugega kot francosko-nemška solidarnost.«

»Ta proces združenja se še ni zaključil«, je nadaljeval de Gaulle. »Toda Nemčija in Francija, ki se o tem vprašanju ne strinjata samo načelno, temveč soglašata tudi glede postopka, po katerem naj pride do združitve, sta popolnoma upravičeni, da brez odlašanja še bolj okrepi svojo solidarnost.«

Značilno je, da de Gaulle ni niti z besedico omenil Velike Britanije in zlasti ni pojasnil svojega stališča o njenem pristopu k Evropskemu skupnemu tržišču, se pravi o vprašanju, ki je danes v ospredju zahodnoevropske politike. Zato nekateri politični opazovalci vidijo v njegovih besedah nekakšno grožnjo ostalim državam evropske skupnosti, češ da sta Francija in Nemčija pripravljeni ubrati svojo pot, če bi ostale štiri države ne sprejele njunega načrta o združitvi.

Pariški dnevnik »L'Aurore« je v tej zvezi pisal, da si de Gaulle in Adenauer predstavljata Evropo kot nekakšno tretjo velmoč, ki bi ne odvisna niti od Washingtona niti od Moskve. To je tudi vzrok, če sta oba državnika tako slabo razpoložena do Velike Britanije. Zavedata se namreč, da bi Anglija nikdar ne pristala, da bi se zrahljale vezi z Ameriko. Brez stvarne pomoči anglosakškega sveta bi Evropa kratkoma bila že 50 let nemška, nadaljuje list.

»Franciji preti nevarnost«, tako list zaključuje, »da bo morala sprejeti nemške

(Konec na 8. strani)

KULTURNI OBZORNİK

Arheološke najdbe potrjujejo navedbe svetega pisma

Ameriški arheologi so naleteli na nove najdbe na kraju, kjer je stalo nekdanje svetopisemsko mesto Sihem, ki je bilo versko in upravno središče približno 2000 let pred Kristusom. Stalo je na tleh sedanje Jordanije in o najdbi je objavilo obširnejše poročilo jordansko višje ravnateljstvo za starine. O mestu Sihem govori stari testament svetega pisma na več krajih. Sveto pismo tudi poroča, da je Sihem porušil kralj Abimelek.

Ameriški arheologi iz šole za orientalske raziskave v Jeruzalemu so odkrili med drugim široko cesto, ki je vezala nižje dele nekdanjega mesta z mestnim delom, kjer so stali templji. Našli so masiven oltar s težkim ploskim kamnitim žrtvenikom, kar že samo po sebi kliče v spomin besede sv. pisma, v katerih je rečeno, da je patriarh Abraham, ko je prispel v Sihem, obhajal svete obrede pred oltarjem. Med odkopanimi poslopji vzbujajo pozornost mogočna zgradba, ki je bila verjetno nekoč sedež mestne oblasti. Pod njenimi razvalinami so našli grob otroka. Njegove kosti so bile zaprte v žaro iz terakote in pri njih so našli ogrlico iz biserov in nekaj dragocenih posod, ki so morda služile pri pogrebu za žrtvene darove.

Ameriški učenjaki, ki so sedem tednov kopali med razvalinami, so ugotovili doslej štiri različne arheološke plasti s hiša-

mi, ki so imele strehe v obliki teras in z dobrimi sistemi kanalizacije. Po dosedanjih izkopanih si je mogoče ustvariti dokaj živo predstav o življenju v tistem davnem mestu Svete dežele, približno 80 km severozahodno od Amana, pri današnjem mestu Nablus. Našli so tudi tablo z napisom v klinopisu iz pozne asirske dobe. Tabla našteva lastnosti in odlike nekega asirskega božanstva, verjetno sončne boginje Šamaš.

Tudi arheološka odprava rimske univerze je z uspehom dokončala raziskave v kraju Ramat Rachel južno-vzhodno od Jeruzalema. Tamkajšnje področje je še posebno zanimivo zaradi naselbin, ki so bile nekdanj tam, zaradi antične cerkvice in feničanskega pokopališča. Italijanska odprava pa bo še tri leta nadaljevala raziskave na drugih zanimivih arheoloških področjih v Izraelu.

Arheološki oddelek izraelske vlade poroča, da je nad Genezareškim jezerom ležeče mesto Chorazin sedaj večji del izkopano. Letos poleti so odkopali središče mesta, ki ga omenja sveto pismo novega zakona, z ostanki velike sinagoge, obsežno stanovanjsko četrtjo in industrijsko ter obrtniško četrtjo. Najbolj nenavadno v načinu gradnje Chorazina, ki je bilo po mnenju arheologov najmanj dvakrat porušeno, je to, da so ob robu mesta zgrajene hiše zidali tako skupno in masivno, da so služile hkrati kot mestno obzidje. Z izkopavanji bodo nadaljevali prihodnje leto.

CARINTHIA

Alles für die SCHULE aus einer Hand!

Schulbücher, Hefte, Bleistifte, Lineale, Reißzeuge, Kugelschreiber, Zeichenbretter, Tusche, Farben, Reißschienen u. dgl. für sämtliche Schulfächer in reicher Auswahl und preiswert vorrätig in der Buch- und Papierhandlung

CARINTHIA

KLAGENFURT

Völkermarkter Ring 25,
Telefon 3651

Filialen: KLAGENFURT, Sternalle 5
ST. VEIT a. d. Glan; KÖTSCHACH und
WOLFSBERG i. Lav.

Verlangen Sie unsere kostenlose Schulbücherverzeichnis. Täglich Postversand!

Iz filmskega sveta

Kino si hoče osvoboditi črni kontinent

Zgodovina se vedno spreminja. Tisti, ki so bili do sedaj tlačeni, se počasi prebujajo; njihovo gibanje pomeni začetek nove dobe, dobe, v kateri ne bo več prostora za kolonializem. Tega prebujenja se beli človek boji; bojijo se ga kolonialisti, bojijo se ga predstavniki kulture: predsednik Senegala, Senghor, odličen pesnik, bo lahko postal v bližnji bodočnosti Nobelov nagrajenec.

Tisti, ki se tega gibanja ne bojijo, ki ostanejo popolnoma ravnodušni, so filmski ljudje. Oni gledajo na Afriko kot na kontinent, ki ga je treba šele osvojiti. Zanje je ta kontinent še neraziskano tržišče, ki ga je treba šele izrabiti. Seveda nimajo nobenega namena, da bi ustvarili afriški igralec, tehniki in režiserji. Še na misel jim to ne pride. Oni težijo namreč za tem, da na tej zemlji snemajo pseudo-zgodovinske filme, da afriškega gledavca seznanijo z ustvaritvami belega človeka.

Izkustvo nas uči, da filmski producent ni nikakor podoben misijonarju kulture. Proizvodnja, ki nima nobenega obzira do evropskega občinstva, kateremu nudi vedno močnejše doze erotizma, sadizma in nasilja, bo z afriškim občinstvom še slabše ravnala. Zato se filmski ljudje ne bojijo prebujajočega se leva: v rokah imajo smrtonosno orožje, ki so ga uspešno uporabili tudi pri najbolj trdnih kulturah.

Še bolj optimisti in gotovi samih sebe so postali, potem ko so gledali v Rimu prvi mednarodni festival afriškega in arabskega filma. Udeleženi je bilo sedemnajst afriških držav s kratko in srednjegastražnimi filmi. Od vseh prikazanih filmov se ni niti eden dvignil nad povprečnost. Seveda pa se ne more drugega pričakovati od kinematografije, ki komaj nastaja, kinematografije, ki še ne pozna zapadne tehnike. Toda prav zaradi tega se sprašujemo, kako bo evropski kino vplival na mladi afriški plod. Kakšen psihološki učinek bodo doživeli afriški gledavci, ko bodo morali primerjati svoje naivne patriotske oleografije z močnimi in sugestivnimi prizori v evropskih filmih? Ta primerjava bo v prid samo slednjim. In tedaj se bo lahko zgodilo, da bo afriška kinematografija začela posnemati evropsko in se bo takoj v začetku odpovedala temu, da bi našla svojo resnično inspiracijo, tako da bo zgubila ves pomen in vrednost.

Tu nastane tudi težak moralni problem. Če bodo dospeli tudi v Afriko filmi, ki prikazujejo grdobije in patološke zablode naše družbe, bo beli človek dodal še eno škodo v svojo škodo in se bo pred črnem pokazal še slabšega. Tako se bo razkol med tema dvema rasama še bolj povečal. Če pa bo skušal črnc posnemati belca, bomo imeli kmalu na filmskih platnih poleg patologije belega človeka tudi patologijo črnca in v novem občinstvu še druge ljudi, ki bodo prav tako izpostavljeni vsem nevarnostim kvarnega filma.

Ali ti problemi kaj vznemirjajo filmske producente in motijo njihovo spanje? Še malo ne! Morala zanje sploh ne obstaja

M. van der Meersch:

10

Delo sem dobil!

(„Ribiči“ — iz življenja katoliške delavske mladine)

»Res je. Jesti sem mu prinesla. Pa sem pravkar slišala, da je lahko odšel med prvim nameščenci.«

Pogledala je svoj zavoj, potem pa se ozrla na moj kruhek:

»Rada bi tole kar vam pustila... Ali sprejmete?«

»Primaruha, tisto pa že,« ji brez sramu odgovorim, »saj si kaj boljšega še misliti ne bi mogla.«

Odprija je mrežico ter vzela lonec in mi ga podala. Potem je odšla.

Tako sem dobil dobro, toplo večerjo, ki sem si jo z vsem tekom privoščil. Medtem pa so po tlaku v sredi dvorišča že plesali parčki na nerodno harmoniko, ki je igrala popevko: »Tout va très bien, Madame la marquise.«

Komaj sem pospravil svojo večerjo, ko pride k meni kakih pet ali šest žensk iz navjalnice.

»Čuj, Mardyck, za nas se moraš zavzeti.«

»Kako pa?«

»Vpliv imaš. Upaš si govoriti. Glej, domov bi rade šle. Gospodinje smo. Moj mož je bolan. Ivanka je s svojim možem tu v

Za mladino in prosveto

„Slehernik“ v Št. Janžu

Minulo nedeljo smo v Št. Janžu praznovali 200-letnico posvečenja sedanje farne cerkve. To priliko so izrabili v večjo versko in kulturno proslavo. Cerkvene slovesnosti so se vršile v nedeljo s številnimi svetimi mašami in procesijo z milostnim kipom »Marije v ognju«.

Na predvečer pa je farna mladina igrala pred farno cerkvijo versko igro ali misterij »Slehernik«. Tako bi naj to slovesnost praznovali tudi izvencerkveno in s tem poudarili pomen krščanskega kulturnega dela za versko občestvo v fari.

Ker je bilo namenjeno, da bo prireditel na prostem, smo bili zelo zaskrbljeni, kaj bo z vremenom; saj je dan pred praznikom bil močno deževen. Tudi vremenske napovedi niso bile ugodne in tako je bilo nekoliko več upanja šele popoldne, da se bo vreme uredilo.

Z majhno zamudo je glasnik začel z igro. Glavna misel misterija je izražena v stavku: »O Slehernik, tako vesel — tvoj konec ti ni nič mar!« Z drugimi besedami: Spominjajte se, da je človeku usojeno umreti, toda s smrtjo še ni konec: treba je pred Sodnika priti in obračun o hiševanju dati. Toda za to dolgo pot bi rad spremlejavca. A v stiski ga vsi zapuste, in gredo svojo pot. Le dobra dela in vera mu v smrtnem boju pomagajo.

Šentjanški farni igralci so se te težke duhovne igre lotili kar nekam z bojaznijo. Zares dostojno prikazati tako globoko igro, prav gotovo ni lahka stvar. Pa tudi nekam tuja je še igravcem in našemu gledavstvu misel o duhovni igri, katere osnovna misel in celotna zgradba je tako različna od iger, kakršne navadno uprizarjajo naši odri. Pri duhovnih igrar, ki skoraj redno obravnavajo problem duhovnega življenja, ki je vzlet iz vsakdanjosti, navadno namreč ni

Besede velikih ljudi

Državnik Masaryk

»Ko je umiral Jezus Kristus, pripovedujejo evangelisti, da je nastala tema po vsej zemlji in je sonce otemnelo... Tako otemni tudi notranost človeka, bodisi da je v njej umrl njen Bog, bodisi da ga je

in o resnični umetnosti imajo kaj malo pojma. Zato pomeni črni kontinent zanje novo pridobitev, kjer morajo preizkusiti svoj dekadentizem in psevdo-erotizem. Za občinstvo se še malo ne zmenijo in zaradi njega si res ne delajo nobenih preglavic. Kar jih predvsem zanima, je to, da s svojimi kvamnimi proizvodi osvojijo črni kontinent, ki postaja politično vedno bolj samostojen.

»Kat. gl.« — Mira

tovarni. Njeni otroci se že od pol petih, odkar je konec šole, potikajo po ulici. Saj se ubogi otročiči ne vedo kam dati. In kje bodo prenočili?«

»Jaz pa,« se je oglasila druga, »imam tukaj tudi svojo petnajstletno hčer. Ne marom, da bi moralo dekle tukaj spat. Nekateri so že pijani ko svinje.«

»Ali bi mogel kaj storiti?«

»Poskusi vsaj, da bi ženam dovolili oditi domov.«

»Saj ne bodo pustili!«

»Vsaj zavzemi se. Vpliv imaš, Mardyck...«

Tem siromakom sem bržkone že imponiral. Zdel sem se jim močnejši, kakor pa sem v resnici bil. Spet sem omahoval, potem si pa mislil: lepo je, da so prišle k meni, ki sem žosist. In svojemu znaku dolgujem, da se lotim nove naloge. Sicer so pa te ženske prav imele: npravnost tako veleva.

Vstal sem in stopil gor v pisarne, kjer so Beck in njegova pajdašja postavili svoj glavni stan. Gor so me pač pustili, ampak Beck me ni sprejel. Čutil se je že nekakega diktatorčeka in se ni kazal ljudem. Dubosc, njegov pomočnik, me je vprašal, kaj bi rad. Povedal sem mu, da moram v imenu svojega sindikata, gibanja mladih delavcev in še nekaj drugih zvenceh naslovov zahtevati, da spuste domov žene, in sicer zaradi

tako močnega zunanega efekta ali nepoznanega dogodka, ki ustvarja v gledalcih napeto pričakovanje. Največji poudarek in igralski učinek je pri duhovnih igrar predvsem v podajanju in predvajanju igre. Z drugimi besedami bi rekli, da je pri duhovnih igrar uspeh v veliko večji meri odvisen od kvalitete igranja kakor pa pri drugih igrar.

Razume pa se, da si tudi igralci pri duhovni igri mnogo težje »osvojijo« svoje vloge in se vanje uživajo. Zato navadno traja precej časa, da igralci svoje vloge vzljubijo in jih skušajo tudi doživljati. To pa je prva zahteva vsakega igranja, da igralec v igri zaživi kot v resnici življenje tistega, katerega v igri predstavlja.

Posebna težava pri večini duhovnih iger pa je še v tem, da so napisane v vezani besedi, to je v obliki pesmi. Že za učenje je potrebno mnogo več napora in tudi izključena je vsaka možnost, da bi tudi najizkušenejši igralec mogel kaj po svoje povedati. Izredno težko pa je popolnoma izločiti pri naših preprostih igralcih nevarnost šolskega deklamiranja in mehanizacije v podajanju vezane besede. In tudi izrazi v tekstu igre v verzih so navadno težji, kar tudi povzroča gotove težave.

Šentjanški farni igralci zaslužijo lepo pohvalo, da so svojo nalogo prav dobro opravili in so igro zelo naravno podajali. Slehernik je v svoji težki in veliki vlogi dobro prikazal človeka, ki mora »pustiti vse in iti pred večnega Sodnika«, torej vsakega izmed nas. Tudi vesela družba je prinesla v resno igro dovolj razigranosti; prav tako so mati in predvsem mistične vloge zelo dobro rešile svoje naloge.

Že dolgo ni bilo v Št. Janžu toliko ljudstva zbranega pri kakšni prireditvi in tokrat se je zelo zadovoljno vračalo domov.

Človek sam v sebi ubil. Človek, ki je odstranil Boga in ki ne prenese, da bi bival Bog, tudi ne prenese, da bi bil sam. Sam se uniči.«

Pisateljica Undsetova

»Ni ga, Kristina, človeka, ki Boga ne bi ljubil in se ga bal; vsa naša nesreča v življenju in smrti pa izvira od tod, ker je naše srce razdeljeno med ljubeznijo do Boga, bojaznijo pred hudim in ljubeznijo do sveta in mesa.«

Umetnik Michelangelo

»Umetnost mi je bila boginja in gospodarica. Ah, kako sem se motil. Resnične lepote ni brez večnosti, kakor ni toplote brez ognja. Zato modrega človeka ne more umiriti, kar umrje...!«

družine, morale in ugleda delavskega razreda. To se je kar lepo slišalo. Bil je presenečen in si ni upal kar odkloniti.

»Grem k Becku. Dotlej počakaj tukaj.«

Čakal sem na hodniku. Dolgo ga ni bilo. Končno se je vrnil.

»Prav,« je dejal, »Beck je zadovoljen.«

»Tedaj pa to lahko kar razglasim.«

»Stoj! To opravi jaz.«

»Zakaj?«

»Tisto je vseeno!«

Stopil je na stopnišče, od koder se je videlo po vsem dvorišču, se naslonil na ograjo in zaklical:

»Tovariši! Kakor mi pravi tovariš Mardyck od JOC-a, je tukaj nekaj žensk, ki bi rade šle domov. Lahko gredo, ne bomo jim branili!«

Zdaj sem šele razumel, zakaj meni ni pustil, da bi bil govoril. Tako postavljen predlog je moral biti odklonjen: »Če je tukaj kaj žensk, ki bi rade šle domov...« Če niso vse ženske za to, če niso vse dolžne iti domov, si nobena ne bo upala prva iti ter si nakopati jezo kolovodij. Nastavili so mi past. Dubosc in Beck sta v pisarni to zvičajo dobro spleta. To me je ujezilo; ampak predružititi nisem nič več mogel.

In že so se oglašale iz množice. Lahko živa dekleta in pobesnele komunistovske babnice, ki so bile še bolj revolucionarne kot njihovi možje, so kričale:

Umorili so nedolžnega

V soboto, dne 18. avgusta zjutraj so v bolnici Caroline v Stockholmu na švedskem izvedli poseg, s katerim so preprečili, da bi ameriška napovedovalka pri televiziji Finkbine, ki je jemala pomirjevalno sredstvo talidomid, rodila otroka, ki bi bil zaradi posledic omenjenega mamila morda rojen iznakažen. Ta otrok je bil živ in nedolžen človek. In so ga v tej bolnici umorili. Vsi so mu priznali sposobnosti spoznanja, čutenja in hotenja. Imel je torej vse pravice človeške osebe. Bil je brez krivde. Poklican je bil v življenje, ne da bi ga kdo za to vprašal. V nekem smislu mu je bilo to življenje vsiljeno; pričel je živeti brez kakršne koli pobude s svoje strani. Za morebitne domneve iznakaženosti je bila odgovorna družba. Otroci sam je bil samo žrtev. In vendar so mu to izmaličeno očitali kot krivdo, ki je zahtevala smrtno kazen. Zato so ga umorili. Pravijo, da so to storili iz ljubezni. Iz ljubezni do življenja matere, ki naj bi bila izpostavlje-

Slab časopis

Neka pridiga se je začela zelo nenavadno s temi besedami: »Če bi bil jaz hudič...«

Poslušalci so začudeno pogledali, govornik pa je mirno nadaljeval: Če bi bil jaz hudič, vas ne bi nagovarjal, da bi opustili nedeljsko mašo, ne bi se trudil, da bi kradli, ubijali in se prepirali.

Če bi bil jaz hudič, bi gledal samo na to, da bi vsaka vaša družina naročila po en slab časopis. Če bi mi to uspelo, sem prepričan, da bi v enem mesecu dosegel to, za kar bi se moral truditi sto let.

na hudim nevarnostim, če bi prišlo do rojstva iznakaženega otroka. Čudna ljubezen družbe in čudna ljubezen matere, ki zadaja smrt, da si zagotovi vedro in mirno življenje. Čuden zakon ljubezni, ki se istoveti z zakonom nasilja.

Umorili so ga, tako trdijo dalje, iz ljubezni, ker so mu hoteli priljaniti življenje polno trpljenja in solz. Toda tudi telesno in duševno manj vredni, tudi najstrašnejše pohabljeni ljudje hočejo živeti. Sreča je notranje duhovno dejstvo. Je skrivnost duha, ki ga nihče od zunaj, niti mati, ne more dati ali odvzeti. Ni privilegij ne zdravih ne bogatih ne mladih ne močnih. In poleg vsega so temu otroku odvzeli možnost večnega zveličanja.

Vsi, ki so hoteli opravičiti primer Finkbine, ne vedo, kaj je ljubezen. Ne vedo, kaj je vrednota življenja vsake posamezne osebe, ne vedo, kaj je tajnost sreče, ne vedo, kaj je temelj resnične človeške veličine.

Nobenim potvarjanjem ni uspelo zanižati, da je bil umorjen živ in nedolžen človek in da so storili zločin.

(Vatikanski radio 24. 8. 1962)

»Ne maramo ven!«

»Ženske spadajo v tovarno!«

»Ženske delajo kakor moški, zato morajo tovarno zasedati prav tako kakor moški!«

»Stavka vse prizadevala!«

Harmonika se je vnovič oglasila. In si res niti ena ženska ni upala niti blizu vrat; niti tiste ne, ki so me prosile posredovanja.

Zdaj sem še jaz poskusil zvijačo. Razposlal sem svoje ljudi po vsej tovarni. Neopazno naj sporoče ženskam, da bom zvečer stražil pri vratih. Nobeden jih ne bo nadlegoval, če bodo čimbolj skupno odhajale.

Ob osmih zvečer sem stopil k straži pri vratih. Ko so prve ženske začele prav bojeje prihajati, sem jim šel naproti in poskrbel, da so lahko odšle. Na glas sem opozarjal, da jim je bilo dovoljeno oditi.

Po tistem sem pa ženskam rekel: »Ne vračajte se več. Doma ostanite... Čim več vas ostane doma, tem manj bodo sitnariili...«

Drugo jutro pa so se vendar skoro vse vrtnile. Bale so se pomazanih vrat.

Ta večer so ostale v tovarni vsekakor le lahkoživke ali pa prenapete kolovodkinje, ki so še bolj morele ko njihovi možje ter so hotele do konca vztrajati.

S straže sem odšel okoli enajstih, ker tedaj nihče več ni odhajal.

(Dalje prihodnjič)

Šoferski kotichek

PNEVMATIKA BREZ ZRAČNICE

Staro vrsto pnevmatike hitro izpodrivajo nove pnevmatike: pnevmatike brez zračnic (tubeles — guma). Pnevmatika je brez zračnice, ki jo nadomešča plašč. Zato je plašč tako izdelan in je njegov rob tako oblikovan, da neprodušno sede na posebno oblikovan rob platišča kolesa. Zračnica in vse nevslednosti z njo pri tej pnevmatiki odpadejo. Tako pnevmatiko pa moramo vzdrževati in čuvati veliko bolj skrbno kot »klasično«. Okvare, ki nastanejo na pnevmatiki n. pr. zaradi pritiska ali obremenitve, so domala prav take kot pri pnevmatiki z zračnico, veliko večje nevslednosti pa nastanejo z novo vrsto pnevmatike, če smo jo prebili in zaradi močnega udarca izmaličili rob platišča. Taka pnevmatika nikdar več ne tesni. Rob platišča in rob plašča se morata vedno natančno prilegati!

Gume brez zračnic pa imajo nekatere prednosti, ki jih velja omeniti; manj se grejejo, zato so trajnejše, skozi preluknjano gumo uhaža zrak počasneje kot skozi luknjo v zračnici, pritisk pa lahko pade pod 1 atm in še vedno lahko vozimo počasneje in do prve servisne delavnice.

Pnevmatiko brez zračnice v splošnem vzdržujemo tako kot pnevmatiko z zračnico. Vse kar škoduje »klasični« pnevmatiki, škoduje tudi tej; tudi pnevmatiko brez zračnice najbolje varujemo s pametno vožnjo.

KAKO JIH KRPAMO

Žebelj, steklene črepinje in drugi ostri predmeti poškodujejo pnevmatiko in ta spušča. Ne glede na rezervno pnevmatiko, je treba tudi defektno popraviti. Krpanje pnevmatike je preprosto. Plašč ni potrebno vedno sneti s kolesa. Če žebelj najdemo, ga

VOZAČI! PRI VOŽNJI SI VZEMITE

ČAS IN NE ŽIVLJENJE!

s kleščami izvlečemo. Če le ne moremo žebelja izvleči, pa snamemo plašč s kolesa. Luknje do 2 mm premera krpamo s posebno injekcijsko brizgalko, napolnjeno s tekočim gumi lepilom. Luknjo očistimo vse nešnage, nastavimo polno »injekcijo« in vbrižgamo v luknjo lepilo.

Natančna navodila prilože k »injekcijam« proizvajalci tega pribora.

Navodilo tudi pove, koliko časa se lepilo suši, torej kdaj lahko gumo spet napihnemo z zrakom.

PNEVMATIKA Z BELIM ROBOM

Ta je poseben okras avtomobila, če je bel rob vedno res bel in ne siv ali zamazan. Bel rob je nanešana plast bele gume na bok plašča in je zelo tanka! Ne čistimo je z bencinom ali nafto, ki gumo razjedata, pa tudi s steklenim papirjem ne, ker bomo tanko belo plast kaj hitro odbrusili.

Na razpolago imamo vrsto detergentnih pralnih sredstev, ki dobro očistijo gumo in poberejo poleg umazanije tudi maščobo, v skrajni sili pa je dobro tudi navadno milo in ostra krpa.

Pnevmatika z belim robom pa izgubi vso lepoto, če je premalo napihnjena. Zaradi prenizkega pritiska — kot že vemo — sede in naredi spodaj izbokline, ki so zaradi belega roba na pogled obupno grde.

Ne parkirajmo tik ob pločniku! Ostri rob pločnika brusi gumo!

SEJEM RUMENEGA GOVEDA

Društvo rejcev rumenega goveda na Korškem prireja v sredo, 19. septembra v rejski dvorani v št. Vidu ob Glini sejem. Začetek ob 10. uri. Pregled in uvrstitev v vrednostne skupine pa bo popoldne dan prej.

Prignati bodo 45 bikov in 65 visokobreglih krav s telicami ali telic na novem mleku. Vse živali prihajajo iz priznanih hlevov, za katere je preiskava ugotovila, da ne bolujejo na tuberkulozi ali na bacilu Bangu. Zato imajo kupci največjo garancijo, da so nabavljene živali zdrave.

Za kupce iz gorskih in razselitvenih predelov so na razpolago podpore, ako gre za nadomestitev obolenih živali na tbc ali Bangu.

Za naše gospodinje Lekarna v kuhinji

HIPERMANGAN V VSAKO GOSPODINJSTVO

Hipermangan je potreben v vsakem gospodinjstvu. Dobimo ga v lekarni ali drogeriji v drobnih kristalih, ki dajo, raztopljeni v vodi, rožasto in rdečo raztopino, ki postaja vedno temnejša. V vsaki snovi, s katero pride hipermangan v dotik, oddaja del svojega kisika in potem uničuje bakterije, zato je zelo dobro dezinfekcijsko sredstvo, v slabih raztopinah, zlasti za izplakovanje ust in podobno. V dotiku z organskimi snovmi postane raztopina rjavkasta.

Hipermangan nam pomaga zlasti v naslednjih primerih: meso, ki že nekoliko diši, operemo v hipermanganovi raztopini, dokler ne izgubi neprijetnega vonja; če treba, jo večkrat premenjamo. Tudi divjačino, ki začne kmalu dišati, če je obešena, položimo v svetlo hipermanganovo raztopino, da izgubi neprijeten duh. Tudi morske ribe izgube nevsledni duh, če jih položimo le za nekaj trenutkov v takšno raztopino in jih nato izplaknemo v čisti vodi. Sveža jajca, ki jih hočemo vložiti, položimo za kakšno uro v 2 litra vode, v kateri smo raztopili 2 g hipermangana, nato pa obrisana in osušena zavijemo posamič v svileni papir ali pivnik, jih zložimo v zaboj ali lonec, med žaganje, pesek ali proso, in jih hranimo na hladnem in suhem.

Primerna hipermanganova raztopina nam tudi razkužuje školjke, lijake in stranišča, hladilnike, jedilne omare, steklenice in konzervne kozarce. Po pomivanju posode ali pohištva se iznebimo duha po pomijah in ostalem, če umijemo roke v raztopini hipermangana, v kateri tudi preperemo umivalne krpe. Madeže hipermangana na koži namažemo s 5–10% solno kislino, na perilu pa z vročo 10% oksalno kislino ali z 20% raztopino natrijevega bisulfit, kateri dodamo malo solne kisline. Kožo ali perilo nato dobro speremo z vodo.

ALKOHOL

Alkohol dobivamo z alkoholnim vrenjem iz ostankov, ki jih pridobivamo pri izdelavi sladkorja: iz sladkorne melase, iz krompirjevega škroba in podobnega. Uporaba je mnogostranska. V medicini uporabljamo alkohol za čiščenje okolice ran, ker alkohol raztaplja, čisti, razkužuje. V alkoholu topijo tudi razna zdravila, tinkture in razna mazila: salicilni špirit, rezorcinspirit in drugo. Denaturirani alkohol je

pomešan z lesnim alkoholom in piridinom, ki je neprijetno dišeča tekočina in se rabi le v tehniki. Za čiščenje madežev prihaja denaturirani alkohol v poštev samo pri grobem blagu.

BENCIN

Bencin dobivajo pri destilaciji nafte. Uporaba je mnogostranska. Čisti bencin uporabljamo za čiščenje ran, ker raztaplja maščobe in čisti. Skoraj vsaka gospodinja ima bencin vsak čas pri roki. Zato se ta in ona morda kar premalo zaveda, da je previdnost vedno na mestu, ker se rad vname. Kadar uporabljamo bencin, odprimo vrata ali okna, ker hitro izhlapeva in je nevarnost, da se vname že zaradi daleč prižgane cigarete. Nikakor pa ne smemo uporabljati bencina pri odprtem štedilniku ali vključenem kuhalniku. Tudi kadar z bencinom peremo, ga vlijemo v mrzlo vodo in šele nato pristavimo, oziroma zakurimo. Niti predmetov, ki smo jih čistili z bencinom, ne smemo takoj po čiščenju zadrževati blizu ognja. Bencin pa se ne bo tako rad vnel, če raztopimo v njem malce amoniakovega mila.

SALICILNA KISLINA

Salicilna kislina se izdeluje umetno v obliki praška iglic, ki se raztope v vodi, in je znana kot antiseptično in ohranjevalno sredstvo. Preprečuje razvoj plesni na megi in vložnem sadju; ne smemo pa je dajati preveč, ker slabo vpliva na prebavo, dasi zdravju ni škodljiva. Meso ostane dalj časa sveže, če ga natremo z raztopino 1 g salicilne kisline v 300 delih vode; tudi jajca se ohranijo dalj časa v tej raztopini, toda posodo moramo povezati s papirjem, ki smo ga prej namočili v tej raztopini. Salicilna kislina pa poškoduje kvasine živil, da jih potem marsikdo ne more prenesti. V raznih mazilih in tekočinah, ki jih uporabljamo za odstranjevanje kurjih oces, je salicilna kislina sestavni del.

SALMIK

Salmik mora biti gospodinjstvu vedno pri roki, ker je pri čiščenju nujno potreben. Čiščenje si vedno olajšate, če dodate vodi malo salmika. Razširja pa močan duh, ki razkraj plutovine. Zato pomočimo zamazek pred uporabo v tekoči stearin, da ga zavarujemo pred razkrojem.

Kako priti do prave prehrane

(Nadaljevanje in konec)

Tudi priprava hrane je različna po starosti, spolu, poklicu, zdravstvenem stanju itd. Kdor n. pr. trpi na zadnjič imenovanih motnjah, mora dati prednost živilom, ki pospešujejo prebavo in presnavljanje, kot so n. pr. polnovredna moka (kruh) namesto bele moke, rastlinska olja namesto živalskih maščob. Mora dati prednost sveži hrani, svežemu sadju, kislo mleko je boljše od kuhanega.

KONZERVIRANJE HRANE

Hranitev in konzerviranje živil je žalostno poglavje v naši industrijski družbi. Uporaba strupov in drugih zdravju škodljivih kemikalij za barvanje, lepšanje itd. je že zavzela take mere, da je ljudsko zdravje težko oškodovano. Zato pa previdnost pri vseh industrijskih živilskih izdelkih! Ogiblji se konzervi! Kemikalij sredstev za konzerviranje se je treba popolnoma ogibati. Naši predniki so brez takih sredstev prav dobro mnoga živila konzervirali. Ali se moramo tudi v tem poslabšati zavoljo napačno hvaljenega napredka?

Človek uživa preveč slabe, mrtve in nečiste (s kemikalijami in strupi pomešane) hrane, premalo pa dobre in čiste. Kruh je degeneriran, konsum mesa, maščob in jajc je prevelik. Sol in poper se preveč uporablja, dobre začimbe premalo. Na uživanje in okus se veliko da, na zdravje le malo. Kje se še spomnijo na temeljna načela, da le dobro drevo daje sadove prinaša, slabo drevo, torej slaba hrana pa bolezen?

Pogansko in materialistično, tudi pri katoličanih močno razširjeno svetovno nazarje razlaga vse za dobro. Posledice so temu primerne.

POZNANJE VREDNOSTI POSAMEZNIH ŽIVIL

To poznanje je potrebno zlasti še zato, ker je industrijski »napredek« živila tako občutno skvaril.

Današnja, pretežno materialistično-mehanično misleča naravoslovna znanost razločuje v hrani tri nosilce energije: ogljikove hidrate, maščobe in beljakovine. Desetletja niso v hrani nič drugega videli. Pozneje (od 1897 dalje) so našli, da imajo vitamini in encimi pri presnovi vodilno vlogo. In še pozneje so začeli v hrani ceniti in upoštevati tudi rudniške soli in elemente. Ogljikovi hidrati so škrob in sladkor. Najdemo jih zvečine v žitu in krompirju. Sladkor nam dajejo med in sadje. V novem času dobivajo sladkor tudi iz sladkornega trsa in sladkorne repe. Maščobe dobivamo od oljke, orehov in raznih semen, od kokosa, sončnice, lanu in soje; in končno od živali, presno maslo in svinjsko mast. Vse, kar se je uvedlo v novem času, je slabo in manj vredno. Splošno je vsa hrana od mrtve (zaklane) živali manj vredna.

SILO- IN SLAMOREZNICE
MLATILNICE
ELEKTRIČNE in DIZELMOTORJE
RUVAČE ZA KROMPIR
(Kartoffelroder)

naročite najugodnejše

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. Dobrla vas — Eberndorf
Telefon 04237 246

Zahtevajte cenike! Ugodni plačilni pogoji!

Izgubljeni v vesoljstvu

Junaški poleti v vesolirje, ki odpirajo novo dobo v zgodovini znanstvenih osvajanj narave, so združeni prav tako kot prve tečajne odprave z neštevilnimi žrtvami.

Dolgo časa je bil ves svet prepričan, da so se vsi poskusi drznih ameriških in sovjetskih astronautov posrečili brez človeških izgub. Resnica je pa povsem drugačna. Presodite iz naslednjih vrst:

»Komsomolskaja pravda« je 12. februarja 1962 pisala: »Poskusi Gagarina in Titova s poleti v vesolirje niso bili kronani s popolnimi uspehi. Naleteli smo na veličanske težave, ki so se že prej več kot enkrat končale s popolnim neuspehom.«

»Končale s popolnim neuspehom?« Te besede so redki pazljivi bralci z začudenjem ponavljali. Torej le za ceno velikih žrtev so se posrečili pravzaprav še vedno le skromni poleti v vesolirje.

Že dve leti pred Gagarinovim poskusom je švignil v vesolirje kozmonavt Šiborin, zaprt v konici rakete vrste Lunik II. Prvi človek v neskončnem vesolirju. Njegova zveza s svetom je trajala po radiu 28 minut. Potem je njegov radio umolknil. Ali kroži še okrog sveta? Je morda neskončnost za vedno požrla prvega človeka v neznanem prostranstvu? To bo za vedno ostala le uganka.

V oktobru 1960 je nameraval Nikita Hruščev iznenaditi ves svet. Državnikom, zbranim pri zasedanju Združenih narodov, je imel nalogo poslati pozdrave iz vesolirja v imenu sovjetskih republik astronaut Pjotr Dolgov. Zjutraj 11. oktobra 1960 je njegova raketa odbrzela proti nebu. Tri deset minut kasneje ni več letalec oddajal glasov. Ni pozdravil Združenih narodov iz vesolirja. V njem je izginil za vedno.

Naslednji mesec so zemeljske postaje jele na dolžini 20.006 megahercov klice SOS, na pomoč, iz vesolirja. Trikrat so se ponovili, potem pa je bilo vse tiho... za vedno.

V aprilu lanskega leta je odletel v neskončne zračne plasti mladi Vasiljevič Zovodovsky. Sprva je šlo vse gladko, čez nekaj minut se je radijska zveza z letalcem pretrgala. Tudi ta je izgubljen v vesolirju.

Sama tema — nič ne vidim

Lani 17. maja so začeli tiktakati zapleteno zgrajeni sprejemniki na radijski postaji v Bochumu na Nemškem. Nekje z oddaljenih meja kozmosa so prihajali slabotni in zmedeni stavki. Inženir je vklopil aparat in poslušal. Ruščina! »Je tam inženir Kliveš,« je vprašal slaboten ženski glas z daljave morda stotisoč kilometrov.

Nato glas neznanega moškega: »Počakali bomo... da, da, da... Gre, Ponov... te... dobro... smo že naredili... Halo. Poskusite vendar... Ne moremo več ven iz timnice...«

Trenutek molka. Moški glas! »Položaj postaja nevaren za nas... saj svet že tako ne bo ničesar zvedel... nekaj se je zgodilo, halo... nekaj se je zgodilo... menjamo položaj... kaj... kaj...«

Neznani ženski glas iz strašnega vesolirja se oglasi čez par minut: »Gledam... na ravnost v nebo... sama tema... joj... ničesar več ne vidim... V kakšnih neznanih višinah se je odigrala ta drama dveh drobčenih človeških bitij... zginila sta za vedno... Morda krožita v zaprtim satelitu dve mrtvi trupli okoli nas...?«

Še drugi so polete plačali s smrtjo. Lani 14. oktobra ponoči so močne zemeljske postaje, tudi ona pri Torinu, poslušale tri izgubljene v vesolirju. Dva moška in eno žensko. Glasno, skoro kričé so odgovarjali na navodila vesolirskih tehnikov na zemlji. Vse postaje od Canaverala do Sydneya so vrtele magnetofonske trakove. Isti dan so se vesolirski letalci še trikrat oglasili. Nato še naslednji dan in tretji. Vedno tišji, komaj razumljivi glasovi so prihajali iz neznanih daljav. Vesolirsko letalo se je morda oddaljevalo proti Luni; morda so se izčrpale baterije? Kdo ve! Letalci se niso več vmili. Izgubili so se v svetlu tudi ti — za vedno.

(Novi List)

Junak Herkules

Živel je, pravi grško bajeslovje, junak Herkules. Prišel je na razpotje življenja. Mikavna, smehljajoča se žena ga vabi v greh, v lagodno, razgibano življenje. Druga, resna, a vsa dostojanstvena, ga kliče h kreposti, govori mu o poti, ki je strma, čisto težavna, a je pot čisti, dostojanstva, pot zmage nad samim seboj, kašipot k Bogu. Telesnost ga je vlekla, zelo vlekla na prvo; a njegov duh ga je vabil na drugo. Zmagal je duh.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

FRAN ERJAVEC:

J * E * Ž

FRAN ERJAVEC

Rojen je bil v Ljubljani dne 4. septembra 1834. Na Dunaju je študiral kemijo in prirodopis. Kot profesor naravoslovja je deloval v Zagrebu in v Gorici, kjer je umrl leta 1887.

Erjavec Fran je bil izboren opazovalec narave. Opisoval ni na znanstven način, temveč je imel nek poseben način pisanja.

Prijatelj, ako hočeš videti čudnega ponočnjaka, pojdi z menoj. Sonce je zatoniло za gorami. V gozdu so umolknil glasovi. Rosa je jela rositi. Ustavimo se na porobju in stopimo za gosti grm. Sedaj je v gošči med suhim listjem nekaj zašumelo, sedaj spet, vedno bliže nas, no! zdajci se je zganilo dračje. Iz grmičja se prikaže špičast rilček in precej za njim čudna žival stari-kavega nagribanega lica; kratkega repa, nizkih podplatistih nog in oblega trupa v bodeči suknji. Dasi je videti okoren, vendar hlasta sem ter tja, stika po luknjah, prevrača listje in riže z rilcem kakor svinja.

Izpod kamna je pripodil martinčka. Hitro plane za njim. Živalca bi se zvičala in branila, ali ni časa. Je ž, jo je že pohrustal. Sedaj spet nemudoma išče živeža. Zdajci je poknila pod našimi nogami suha vejica. Jež se zdrzne, malo posluša, pa hipoma skrči glavo in noge ter se zviče v klopčič. Prav je našopiril bodice, vendar ga lahko vzamemo v roke ter ga nesemo domov na vrt.

Jež je čuden svat. V svojem vedenju je res malo neroden in telebast, ali vendar pošten skoz in skoz, celo šegav in šaliv. Vsaj hudobe ni v njem nobene. Prav po nedolžnem trpi, če ga surovi nevedneži preganjajo. Godi se mu kakor sploh poštenjakom. Hudobni svet mu je natvezil pregrehe, za katere obrekovani siromak ne ve. Govori se o njem, da na skrivnem kolje piščeta, sesa krave in Bog si ga vеди kaj še, kar je pa vse izmišljeno. Plašni samotarec ždi ves dan v kaki seči ali v luknji pod kako korenino ali pod kupom suhljadi in šele zvečer si upa zapustiti skrivališče. Boječe caplja okoli z mokrim rilcem, vedno zasledujoč miši, žabe, kuščarje, kače, črve, ogrce, polže in drug mrčes. Najrajši žre miši. Zato ga ljudje tudi jemljejo v hiše, kjer razen miši lovi še neko drugo nesnago, za katero imamo strahu pri hiši, to so namreč ščurki, katerim je zaklet sovražnik. Ako ne dobi dosti mesne jedi, se loti tudi sadja. Znamenito je pri njem posebno to, da tudi najbolj strupenega gada požre brez vse škode. Naj ga gad še tako seka in pika v gobec ali kamor hoče, jež se ne zmeni za to. Le malo obližne se, potem pa strupeni kači lepo stare glavo ter jo požre vso do repa. Tudi drug strup, ki bi usmrtil mnogo

S svojimi spisi hoče učiti, vendar podaja zanimivo in v lepi obliki. Razen opisovanja narave se je bavil tudi s čistim lep-slovjem. Kot znanstvenik pa se je največ udeleževal v prirodopisju. Pisal je večinoma v slovenščini, precej v hrvaščini in včasih tudi v nemščini. Za slovensko izrazoslovje so neprecenljive vrednosti njegove prirodopisne šolske knjige.

večjo žival, mu ne pokvari niti zdravja niti volje do jedi.

Tako se jež pošteno preživi do jeseni. Ko začne listje padati z dreves, skrbi tudi on za zimo. Izkoplje si globoko jamo ter nanosi vanjo listja, mahu in trave, da je vsa polna. Smešno je gledati ježa, kako si posteljo znaša. Povalja se namreč po listju in mahovju. Kar se je nabodlo na bodice, to nese domov. Če se zraven nasadi še kaka lesnika ali hruška, mu je tudi prav. Zima nastane, jež se zarije v steljo, se zviče in zaspi tako trdno, kakor znabit nobena dru-

PIERRE LHANDÉ:

PRVI KORAKI

Prav dobro se še spominjam našega prvega izhoda.

Bilo je razigranega pomladanskega jutra, ko je nek sončni žarek zvedavo pokukal skozi naša vrata prav na dno gnezda.

Naša mati nas je tistega dne nahranila že ob zori. Potem pa je, namesto da bi nas kakor po navadi zagrebla zopet nazaj spat v naša z dlako mehko postelja ležišča, neusmiljeno razkopala s tačicami naše posteljice, razmetala odeje ter kratko in malo opustošila ležišče.

Obšnil nas je pravi strah.

Končno je stopila iz gnezda. Toda izhoda ni zopet zamašila s šopom vresja kakor običajno. Nasprotno: ko se je hitro nekoliko razgledala po okolišju, je zasmehljivo pomolila svoj rdečkast gobček skozi vhod v gnezdo.

Moje sestrice so jokale in se razburjale. Toda jaz sem dobro vedela, da mora imeti naša mati nekaj posebnega za bregom: zapupala sem ji popolnoma.

Ko se nam je torej prišla pred odprtino posmehovat, sem skočila proti njej in podrgnila svoj smrček ob njen ves sveži gobček, ki je prijetno dišal po storžih.

Odmaknila se je nekoliko nazaj po veji, jaz sem pa poizkusila za njo...

Sveta nebesa! Kakšen dogodek! Z nekega neizmerne belo-modrega oboka je padala zlata svetloba, ki mi je jemala vid, in

ga žival. Človek bi rekel: mrtev je, ako mu srce ne bi utripalo.

Ježev je povsod, na ravnem in v gorah. Navadno mislijo ljudje, da sta pri nas dva ježa: pasji in svinjski. Pravijo, da je svinjski dober za jed, pasji pa ne. Ali to so prazne bajke. Pri nas je samo ena vrsta. Le toliko je res, da ima samica navadno daljši rilec. Bržkone mislijo, da je to svinjski jež. Cigani ježa radi jedo.

Mladi ježi se kmalu privadijo hiše. Človeku bi bili všeč, ko bi ponoči ne bili tako nemirni in ko bi ne smrdeli. Na vrteh so pa neizrečeno dobri, in pametni gospodarji bi jih morali vabiti, ne pa odganjati in ubijati, ker ne delajo nikakršne škode, požrešnega in sitnega mrčesa pa mnogo uničijo.

Ježevi najhujši sovražniki so psi. Kjer ga ovohajo, mu ne dajo miru. Siromak si ne ve drugače pomagati, kot da se zviče in tako preganjalcem dá priliko, da si nosove okrvave na bodicalh. Bolj napačna je premetena lisica, ki bodeči klopčič s prednjima nogama beza in vali do bližnje vode, kjer se klopčič hitro razvije. Še huje pa podkuri prestrašenemu ježu, ako ga porosi s svojo smradno vodo. Tedaj hitro pokaže glavo izmed bodic. Lisica hlaste po njej — in ježa ni več.

lila na labirint zelenih nestvorov, ki so na prečudne načine zvičali svoje zmedene roke daleč, zelo daleč v gozd. Nekake zveržene črte, rožnate in sivkaste, so molele navzgor, druge podolž ter se vse križem prepletale...

Otroci, tako-le je pač življenje... Mešanica skrivnostnih poti, med katerimi moramo izbirati pota naprej in tvegati bodisi korak, bodisi skok!

Vsa trepetajoča sem potisnila svojo glavo skozi odprtino, potem pomolila ven sprednje tačice, zatem pa še sprednji del telesa... Bala sem se, da bom padla spriču vrtoglavič. Toda materin pogled mi je dajal pogum na tej prvi tvegani poti... Za menoj so vse zmešane bevskele moje sestrice kakor mlade mačice.

Končno sem zlezla iz gnezda vsa in položila na vejo, na kateri me je pričakovala mati, svojo prednjo tačico. Ta je najprej spodrsnila, a sem jo hitro položila zopet nazaj, z njo vznemirjeno popraskala po skorji, končno jo pa krepko zgrabila in se pripela s krempeljci nanjo.

To je bil moj prvi oprijem s krempeljčki.

Mati se mi je smejala.

Z drugo sprednjo tačico sem potem ponovila skušnjo prve, enako oklevajoče in enako nerodno. Težje je bilo pa seveda z zadnjimi nogami. Nisem se upala ozreti in pogledati nazaj mesta, katerega naj bi se

BAJKA O BOROVCU

Dolgo, dolgo je že od tega, ko je bil borovec še drevo, krasno kot malokatero na širnem svetu. Od korenine do vrha so ga obdajale močne, žilave veje, ki so se krepko in samozvestno stezale v zrak. Igle so bile mnogo svetlejše kakor dandanes in svilenomehke kot rožni listi.

Stoječ sredi bratov-tovarišev je tvoril krasne senčnate gozde. Silno je bil ponosen na svojo krasoto, jakost in moč.

Toda njegov ponos mu je postal usoden in mu je bil v pogubo. Iz domišljavosti in nečimurnosti se je rodil napuh in se je razvila prevzetnost.

Vsak posamezni borovec je hotel posebej kazati svojo lepoto — a pri tem ga je oviral sosed. — Vzbudila se je medsebojna zavist.

Natiho je nastalo grozljivo ruvanje. Drug drugega je objemal in stiskal z močnimi rokami ter ga skušal zadušiti in zadaviti...

Ječali in stokali so v grozovitem, zavistnem boju in zolta, smolnata kri jim je silila iz razpok in modric žilave, lubaste kože.

V dolgih vrstah so ležale čez noč cele trume smrtnorajenih in umirajočih drevesnih orjakov. Bratska kri je orosila zelena gozdna tla.

Ko se je naslednje jutro izprehajal Bog po gozdu, jih je opazil. Razsrdil se je na pobesnele stvari in izustil nad njimi naslednjo kletev:

»Ker se v slepem napuhu tako silno črtite, ostali boste poslej talki, kakršni stel Stali boste osamljeni ali pa se boste ponižno plazili po tleh, in nobena ptica ne bo gneznila v vaših vejah. To naj vam bo kazen za greh!«

In tako se je tudi zgodilo.

Od onega časa je borovec majhen in boren, gloda po preperem skalovju ali se bedno plazi po zemlji. Ponižno se sklanja pod drugim lesovjem, ki je stalo nekdanj globoko pod njim.

Oni pa, ki je višje zračen, tožen vije odrevenele, krepelčaste roke in stoji osamljen od tovarišev v mrki samoti...

Kjerkoli pa tvorijo borovci še majhne gozdiče, ondi stoje po daleč vsakebi, nemi in srditi. Le v nočnem času jih čuješ stokati v vetru...

Nobena ptica ni nikdar še gneznila v njihovih vejah...

bili oprijeli moji krempeljčki. Iz prepada pod seboj sem čutila nekakšen pih, ki je grabil po meni in me vlekel nase. In pred mojimi očmi se je neprestano pomikala naprej mati, vsak hip pripravljena, da me zgrabi, če bi padla, in je zato tudi pazljivo motrila te negotove prijeme mojih tačic po zaokroženi skorji mlade smreke.

Nenadoma sem pa začutila za seboj, kako se je nekaj osmuknilo po zadnjem koncu mojega repa, ki se je vlekel po veji. Prestrašila sem se tako, da so mi tisti hip po-

(Konec na 8. strani)

N. V. GOGOLJ:

10

Plašč

»Kaj, kako?« je vzkipek general, »kje ste se navzeli takega duha? Kakšna upornost se širi zdaj med mladežjo zoper predstojnike in višje osebe?« General očividno ni opazil, da je Akakij Akakjevič prekoračil že petdeseto leto. »Ali veste, komu ste to rekli? Ali se zavedate, kdo stoji pred vami? Ali se zavedate tega? Ali se zavedate, vas vprašam?« In zacepetal je z nogo in tako zelo povzdignil glas, da bi se bil prestrašil tudi pogumnejši človek, kakor je bil Akakij Akakjevič. Akakij Akakjevič je kar zamrl, se opotekal in se začel tresti, da se ni mogel več držati na nogah. Če bi ne bili prihiteli sluga, da ga primejo pod pazduho, bi se bil zvalil po tleh — skoraj nesli so ga iz sobe. »Važna oseba«, ki je bila zadovoljna, da je njen nastop imel še večji učinek, kakor je bilo pričakovati in da so njene besede zmogljive, da človeka onesvestijo, je poškilila na svojega prijatelja, da bi videla, kaj on o tem misli, in je z zadovoljstvom zapazil, da se je prijatelj sam ustrašil.

Akakij Akakjevič ni vedel, kako je prišel na uhico. Ni čutil ne rok ne nog: nikoli ga ni še nikdo tako nahrulil kakor ta ge-

neral. Korakal je po snežnem metezu, ki je divjal po ulicah, z odprtimi usti, opotekajoč se po tlaku; vihar je pihal vanj iz vseh stranskih ulic. Grlo se mu je vnelo in, ko je s trudom dospel domov, ni mogel spregovoriti nobene besede; ves je bil otekel in je moral leči. Drugega dne ga je tresla huda mrzlica. Velikodušni pomoči petrograjskega podnebja se je bilo zahvaliti, da je bolezen napredovala hitreje, kakor je bilo pričakovati. Ko je prišel zdravnik, ki je potipal bolniku žilo, ni mogel storiti drugega, kakor da je predpisal vroče obkladke, da bi bolnik ne ostal brez dobrodelne pomoči zdravniške vede. Izjavil je takoj, da bolnik ne bo preživel dveh noči in je dejal gospodinji: »Vi, matuška, pa ne zgublajte časa in naročite takoj krsto iz smrekovega lesa; iz hrastovine bi bila zanj predraga.« Ali je Akakij Akakjevič te usodne besede slišal ali ne, ali so ga, če jih je slišal, pretresle ali ne, ali mu je bilo žal svojega bednega življenja, tega ne moremo vedeti, ker se mu je ves čas bledlo. V groznici je videl in slišal vse mogoče, blodni prividi so se vrstili drug za drugim. Zdaj se je pojavil Petrovič, kateremu je naročal plašč, s pastmi za tatove, ki jih je čutil pod posteljo, zdaj je klical gospodinjo, naj prime tatu, ki se je skrival pod odejo. Potem je spraševal, zakaj visi na steni stara suknja, ko pa ima novo, takoj nato pa je stal pred generalom, poslušal njegove hude besede in se opravi-

čeval: »Oprostite, ekselencja!« Tu pa tam je v svojem blodu psoval in rabil tako grde in bogokletne besede, da se je gospodinja kar prekriževala, ker kaj takega iz njegovih ust še nikoli ni bila slišala. Potem je govoril tak brezsmisel, da ni bilo mogoče ničesar razumeti; le to se je razbralo, da se vse brezvezne misli in besede sučejo okoli plašča. Končno je siromak izdihnil.

Po smrti Akakija Akakjeviča niso zapečatili niti njegove sobe niti njegovih stvari, prvič ker sploh ni imel dedičev, drugič, ker je bilo zapuščine premalo, da bi se izplačalo se z njo ukvarjati: povezok gosjih peres, nekaj pol pisarniškega papirja, tri pare nogavic, gumba dva ali trije in čitaltju znani stari plašč. Kdo je to nasledil, to vedi sam Bog; priznam, da se za to ni zanimal niti pisatelj te povesti. Akakija Akakjeviča so pokopali. Petrograd je ostal brez Akakija Akakjeviča, kakor da ga v njem sploh ni bilo. Tako je zginilo bitje, za katero se nihče nikoli ni zavzemal, ki ga ni nikoli nihče ljubil, za katero se ni nihče zanimal in ki ni zbužalo niti pozornosti naravoslovca, ki natika na iglo navadno muho, da jo proučuje pod drobnogledom — bitje, ki je vedno prenašalo posmehovanje kandijskih pisarjev in je končno leglo v grob, ne da bi zapustilo za seboj kaj, kar bi bilo vredno spomina, ki se mu je pa tik pred koncem življenja pridružil mili drug v obliki plašča, da razsvetli za nekaj hipov

njegovo temno pot. Končno pa se je zrušila nanj neizogibna nesreča, kakor se zruši tudi na mogočnike tega sveta...

Nekaj dni po smrti Akakija Akakjeviča so poslali k njemu iz oddelka na stanovanje slugo z ukazom, naj se nemudoma javi v urad. Načelnik to zahteva. Toda sluga se je moral vrniti, ne da bi kaj opravil, in je sporočil, da Akakij Akakjevič ne more priti. Na vprašanje, zakaj, je pojasnil: »Zato, ker je umrl; štiri dni je že, kar so ga pokopali.« Tako so v oddelku zvedeli za smrt Akakija Akakjeviča in že naslednjega dne je sedel za njegovo mizo v pisarni nov uradnik, ki je bil veliko višji od rajnega in ni pisal tako pokončnih črk kakor on, ampak veliko bolj poševne.

Kdo bi si mislil, da povesti o Akakiju Akakjeviču še ni konec in da mu je bilo usojeno še nekaj dni po smrti živeti na tako razburjajoč način, da si ni mogoče drugače misliti, kakor da ga je hotela usoda nagraditi za preziranje, ki je spremljalo njegovo tostransko življenje? Tako se je res zgodilo in naša preprosta povest se bo končala naravnost fantastično.

Po Petrogradu je šel naenkrat glas, da se ob Kalinkinovem mostu pa tudi dalje od njega prikazuje ponoči strah v obliki uradnika, ki išče ukradeni plašč in zato s silo snema plašče z ramen vseh, ki ga srečajo, ne oziraje se na njihov čin.

(Dalje prihodnjič)

Športni kotichek

Katoliška Cerkev pozdravlja vsako pobudo, ki naj telo dela za zdravo, trdno in močno orodje duha. Stroga in pogosto trda disciplina, urjenje za napor, odpor proti bolečini, neizprosna vzdržnost, ki jo zahteva šport — vse to ga priporoča kot uspešno sredstvo proti mehkužnosti in šibici lagodnosti življenja; kot opomin k redu, k obvladavanju samega sebe, k preziranju nevarnosti; kot vabilo k plemeniti tekmi, ki dviga duha nad poniglavost, nad prevaro, nad bolestin, maščevalno nečimernost. Vse to šport tudi varuje pred neodjenljivostjo kratkovidnega nacionalizma.

Šport je po svojem najbolj pristnem in najglobljem smislu šola plemenitosti, poguma, potrpljenja, vesoljnega bratstva, priznavanja zasluga in sposobnosti. Te človeške vrline, te moralne vrednote so hkrati tudi zapoved krščanstva in najboljši pogoj, da se mu človek pridruži. Pridržki Cerkev ne veljajo tako pojmovanemu športu, temveč njegovemu pačenju; tistemu, ki ima telesni razvoj za namen samemu sebi, ki ponižuje tekme v prevaro za zmago, ki se ne doseže z zdravimi silami telesa, temveč s škodljivimi dražili nevarnih snovi, ki lahko telo nepopravljivo uničijo. Cerkev je nasprotna takemu popačevanju športa, kajti tako postopanje zaslužuje šport računom vseh vrst.

Cerkev pozdravlja sleherno pobudo, ki hoče športu ohraniti njegovo pristno podobo, njegove najčistejše vrednote.

(Vatikanski radio)

NOGOMET:

Slab start št. Janža

Tri tedne je že minilo, odkar se je nogometno prvenstvo pričelo in šentjanško moštvo je še vedno brez točke. Iz tega je razvidno, da so nogometaši iz št. Janža v vseh 3 tekmah nasprotnikom podlegli: proti št. Pavlu 1:3, proti Podkarnosu 0:5 in proti Borovljam 1:3. Trenutno zavzema predzadnje mesto v lestvici 2. d. razreda. »Rdečo luč« nosi kot lansko leto moštvo iz Žiljopolj.

Mlado šentjanško moštvo, ki je lansko leto odlično odrezalo, se letos — kakor se

PRVI KORAKI

(Nadaljevanje s 7. strani)

pustile vse štiri noge. Zaccivila sem na ves glas ter se kot blazna od groze vrgla v praznino... Toda sama ne vem, kako se je dogodilo, da sem našla potem, ko sta se preobračala pred mojimi očmi nebo in gozd, zopet ravnotežje in z napetimi nožicami padla lepo naravnost na košato vejo, katere sem se obupno oklenila z gobčkom, s tačicami in z vsem svojim skrčenim telescem.

Ko sem dvignila zopet oči, sem opazila nad seboj dve jako različni obliki: prvo prestrašeno ene izmed sestic, ki je zakrivila mojo nezgodo, ker se je bila zapletla v dlako na mojem repu, drugo je bilo pa smeječe se obličje moje matere.

Ne, nisem se motila... Ta smehljaj je izražal materinski ponos.

zdi — še ni znašlo. Posebno je bilo to vidno v zadnji tekmi na domačih tleh proti DSG Borovljam. To tekmo je domače moštvo izgubilo z rezultatom 3:1 (0:0). Rezultat sam že pove vse in sicer to, da manjka šentjanškim nogometašem treninga in kondicije. Tudi pravega trenerja št. Janž nima. Ta problem se bo najbrž v prihodnjem mesecu rešil.

»Vsak začetek je težak« — to so morali reči šentjanški mladinci v prvih 2 tekmah: proti Austriji II 0:11 in proti Policiji Celovec 0:8. Lahko pa rečem, da je šentjanška mladina za nogomet bolj navdušena in da intenzivnejše trenira kot prvo moštvo. Trener mladincev Helfried Walchensteiner, jih tedensko po enkrat trenira. Prvi majhen »uspeh« pa so dosegli proti Borovljam. Čeprav je zmaga izostala so bili s to igro zadovoljni, saj se jim je posrečilo zabiti prvi dve žogi v mrežo. Celó 2:0 so že vodili, a končno so v 2. polovici proti rutiniranim boroveljskim mladincem le podlegli z rezultatom 4:2.

Alžir je zdaj na poti, da prebrodi krizo, ki je izbruhnila v političnem vodstvu FLN pred dnevom neodvisnosti. Politični urad priznavajo v vsej državi kot najvišji politični organ. Na kandidatnih seznamih so v glavnem imena vseh znanih voditeljev revolucije, ne glede na nedavna trenja med nekaterimi izmed njih.

V sedemletni narodnoosvobodilni vojni je alžirsko ljudstvo zgubilo milijon ljudi. Med njimi so padli mnogi politični organizatorji.

Medtem ko potekajo zadnje priprave na volitve, je v deželi ponovno čutiti central-

Poročilo o desetem slovenskem socialnem dnevu v Argentini

Slovenski socialni delavci v Argentini so 12. avgusta letošnjega leta pripravili deseti slovenski socialni dan. Vršil se je v Buenos Airesu v centralni Slovenski hiši ob zelo lepi udeležbi Slovencev, ki žive v Argentini. Razveseljivo je bilo zlasti to, da se je zborovanja udeležilo mnogo mladine.

Letošnji — deseti — slovenski socialni dan je bil posvečen važnemu družabnemu vprašanju in sicer odnosu med starejšo in mlajšo generacijo, torej vprašanju, ki je sicer že silno staro, pa še vedno aktualno, in prav posebno pereče med slovenskimi izseljenci.

Deseti socialni dan je potekel takole:

G. dr. Eiletz je naglasil pomen in namen socialnih dni, za katere je dal pobudo pokojni profesor dr. Ivan Ahčin. Povedal je dnevni red in opravičil odsotnost g. Rude Jurčeca; njegovo predavanje je prevzel g. dr. Tine Debeljak.

Prvo predavanje je imel vsučiliški profesor dr. Ignacij Lenček. Naslov predavanja je bil »Stari in mlado«. Vsi poslušalci so z izrednim zanimanjem in pozornostjo sledili temu odličnemu in globokemu referatu, v katerem je predavatelj pokazal na borbo, ki se v vseh časih vrši med stari in novim, med staro in novo miselnostjo, med starejšo in mlajšo generacijo. Je pa ta borba nekaj naravnega. Stari se ozirajo v dobo, ki so jo preživeli, mladina pa gleda naprej. Stari cenijo tradicijo, mladi pa jo dostikrat zavračajo. Prava pot je samo tista, ki tradicijo spoštuje, pri tem pa ne zapira pogleda v bodočnost. Napredek je mogoč samo, ako ustvarimo sožitje in sodelovanje generacij; mladina daje namreč s svojim zagonom in navdušenjem vsemu delu močan pritisk naprej, starejši rod pa modro pazi, da to delovanje ne gre do škodljivih skrajnosti.

Drugo predavanje je imel namesto obolelega Rude Jurčeca dr. Tine Debeljak. Govoril je o borbi med mladimi in starimi v zgodovini slovenskega naroda in je prikazal več dogodkov iz slovenske zgodovine, v katerih se je pokazala borba med stari in mladimi na političnem in kulturnem področju. Orisal je dogodke leta 1848 in pozneje, prikazal borbo med »stariimi«, ki jih je vodil dr. Ivan Sušteršič, in »mladimi«, ki sta jih vodila dr. J. E. Krek in dr. Anton Korošec. Po prvi svetovni vojni pa se je kot odpor proti stari pojavilo gibanje mladine v Sloveniji, imenovano »križarstvo«; večina članov tega gibanja pa je pozneje utonila v krščanskem socializmu in v komunizmu.

Po predavanju dr. Debeljaka sta bili prebrani in z navdušenjem sprejeti pozdravni pismi, naslovljeni na predsednika Narodnega odbora za Slovenijo dr. Miho Kreka in na buenosaireskega nadškofa kardinala dr. Caggiana.

LAHKA ATLETIKA

Avstrijska lahkoatletska zveza (OeLV) je za evropsko prvenstvo, ki bo od 12. do 16. t. m. v Beogradu, nominirala sledeče atlete in atletke:

Dorli Hofrichter (disk), Erika Strasser (kopje), Ulla Flegl (peterboji) Helmut Haid (400 m ovire), Heinz Kamler (200 m), Heinrich Thun (kladivo), Horst Gansel (3000 m zapreke), Rudolf Klaban (1500 m), Volker Tuzer (800 m), Donner (skok v višino) in Günther Gratzner (skok s palico).

Zalibog, edini zastopnik Koroške Gunther Gratzner se ne bo mogel udeležiti evropskega prvenstva, ker se je pred kratkim pri nekem mitingu na Dunaju ponesrečil in Beograd — njegove sanje — se ne bodo uresničile.

Od avstrijskih atletov pričakujemo najboljše mesto od Dunajčana Heinricha Thuna, ki zavzema v tabeli evropskih metavcev kladiva s 66,62 m 5. mesto. Prav tako imajo še Haid, Hofrichter in Strasser dobre izgleds priti med prvih 10.

Obširno poročilo o evropskem prvenstvu v Beogradu prihodnjič!

Alžir je prebrodil krizo

no oblast, ki si prizadeva čimprej nadoknaditi zamujeno. Kakor poroča Reuter, je generalni sekretar političnega urada Mohamed Kader v torek odpotoval na tridnevni obisk v Pariz. Glavni cilj njegovega potovanja je, da se sestane z voditelji FLN v Franciji. Sestal se bo tudi s predstavniki francoske mlade. Iz poročila Tanjug pa je razvidno, da je namen sedanjega Kaderjevega obiska v Parizu, urediti odnose v francoski federaciji alžirske narodnoosvobodilne fronte. Kajti odbor te federacije je v nedavni krizi izrazil nasprotje do političnega urada.

Sledil je tretji referat, ki ga je imel g. Marko Kremžar. Naslov predavanja je bil: »Stari in mladi med nami v izseljenstvu«. Ker se je njegov referat nanašal na konkretne današnje razmere med slovenskimi izseljenci, je vzbudil izredno zanimanje vseh navzočih. G. Kremžar je naglasil, da je vzdrževanje vezi med rodovi ena izmed važnih nalog emigracije. Golo obupavanje, da mladine ne razumemo, je prav tako brezplodno, kakor trmasto zaničanje, da ni in ne sme biti razlik med nami in novim rodom. Mladina ni doživljala dogodkov izpred druge svetovne vojne in med njo, ona živi v sedanjosti, daleč od domovine, v tujem okolju. Zato novi rod ni in ne bo tak, kakor če bi živel doma. Glejmo pa, da bo boljši. Predpogoj za sodelovanje med rodovi je medsebojno razumevanje. Ni res, da bi mladina ne imela smisla za nič drugega kot za zabavo. Sodelovanje z mladino pa se mora začeti že v družinah in nato nadaljevati v šolah in organizacijah, ki so ključ naše bodočnosti.

Filmska ocena

Bistrica v Rožu. — Sobota, 15. 9.: Die schwarze Fackel (III+). — Problemi ljubezni med črncem in belko. — Nedelja, 16. 9.: Was macht Papa denn in Italien (III). — Veseloigra. Nesporazum pri potovanju družinskega očeta v Italijo.

Borovlje. — Sobota, 15. 9.: Rio Bravo (IV). — Film iz divjega zapada. — Nedelja, 16. 9.: Saison in Salzburg (IIa). — Filmski igralec preživi svoj dopust kot hotelski nastavljenec in pri tem najde ženo. — Torek, 18. 9.: In den Fängen des FBI (IVa). — Gangsterski film z moralnimi zadržki. — Četrtek, 20. 9.: Die grossen Familien (IV+). — Francoski veleindustrijalec hoče posvariti svojega sina, pa s tem zakrivi njegovo smrt.

Dobri ves. — Sobota in nedelja, 15. in 16. 9.: Opfergang einer Nonne (Ia++). — Dramatičen film. Žrtve 16 karmeličank, ki za časa francoske revolucije grejo pod giljotino in s tem svoji sestrski pomagajo, da premaga človeški strah in se brezpogojno daruje Bogu. — Sreda, 19. 9.: Hängt ihn (III). — Film iz divjega zapada.

Miklavčev. — Nedelja, 16. 9.: Rasputin — der Dämon von Petersburg (IVb). — Zgodovinski film z moralnimi zadržki! — Četrtek, 20. 9.: Hängt ihn (III). — Film iz divjega zapada.

Pliherk. — Sobota in nedelja, 15. in 16. 9.: Unternehmen Petticoat (IV). — Ameriška veseloigra iz vojaškega življenja. — Torek, 18. 9.: Die Rache des

Francija in Zahodna Nemčija

(Nadaljevanje s 4. strani)

zahteve po vzhodnih ozemljih, kajti Adenauer in njegovo ljudstvo ne priznavata niti ne razdelitve Nemčije niti meje na Odri in Nizi. Naša mladina bi zato morala zgrabiti za orožje, da bi Nemčija spet dobila ozemlja, ki jih je zgubila v zadnji vojni, za katero pa je bila sama odgovorna.

Kako se bodo razvijali dogodki v okviru evropske skupnosti in kako bodo te države rešile vprašanje odnosov in zlasti tesnejšega političnega in gospodarskega sodelovanja z Veliko Britanijo, je danes težko predvidevati. V zahodnih krogih vsekakor še danes poudarjajo, da se iz samega zavezništva med Francijo in Zahodno Nemčijo nikakor ne more razviti tolikšna politična in zlasti gospodarska sila, kakršno si predstavlja de Gaulle. Ne glede na to, da bi takšna zveza kmalu prešla pod popolnoma nemški vpliv, s čimer se pa francosko ljudstvo ne more kar čez noč sprijazniti, se je treba tudi vprašati, ali bi Francija in Zahodna Nemčija mogli sami, to je brez Amerike in Velike Britanije, tekrovati s takim orjakom, kot je Sovjetska zveza.

Uradni obisk predsednika de Gaulle v Zahodni Nemčiji je sovjetski tisk označil »za srečanje dveh reakcionarjev«, ki ne »služi miru«, temveč predstavlja le »zaroto zahodnonemških militaristov in Francijev«.

ČEZ MESEC DNI SE ZAČNE VESOLJNI CERKVENI ZBOR

*

Družba sv. Mohorja v Celovcu vam nudi:

Molitev za vesoljni cerkveni zbor, dvobarvno, priročno — 20 šil.
S. Janežič, Vzhodni bratje, knjižica 32 str. o zanimivem vprašanju 2.50 šil.
Kraljestvo božje, knjižica 48 strani 3.— šil.
Vzhodni zbornik 1957. 120 strani 10.— šil.
Vzhodni zbornik 1958. 158 strani 15.— šil.
Vzhodni zbornik 1959. 162 strani 20.— šil.
Vzhodni zbornik 1960. 148 strani 20.— šil.
Še je na razpolago tudi Vzhodni zbornik 1961/62 za neposredno pripravo koncila 20.— šil.
Poleg tega ima povestne knjige. Na željo vam pošlje cenik.

SEJEM RUMENEGA GOVEDA

Društvo rejcev rumenega goveda na Koroškem prireja v sredo, 19. septembra v rejski dvorani v št. Vidu ob Glini sejem. Začetek ob 10. uri. Pregled in uvrstitev v vrednostne skupine pa bo popoldne dan prej.

Prigrali bodo 45 bikov in 65 visokobrežih krav s telicami ali telic na novem mleku. Vse živali prihajajo iz priznanih hlevov, za katere je preiskav. ugotovila, da ne bolujejo na tuberkulozi ali na bacilu Bangu. Zato imajo kupci največjo garancijo, da so nabavljene živali zdrave.

Za kupce iz gorskih in razselitvenih predelov so na razpolago podpore, ako gre za nadomestitev obolelih živali na tbc ali Bangu.

Sprejemamo vajence!

KLEPARNA
GROSSNEGGER

CELOVEC

Villacher Ring 31

stalno
sprejema
vajence